

สักแต่ว่า-เลยไม่รู้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม เราจะมีธรรมเป็นที่พึ่ง ประเพณีวัฒนธรรมเป็นเรื่องของสังคม เราเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม อยู่ด้วยตัวเองไม่ได้ต้องอาศัยคนนะ สัตว์ เห็นไหม คุณสัตว์บางชนิด ลูกมันเกิดมานี่จะเลี้ยงตัวเองได้เลย มนุษย์นี่ไม่ได้ มนุษย์ต้องพ่อแม่เลี้ยงมากกว่าจะโตขึ้นมา แต่มนุษย์นี้มีปัญญามากนะ

สัตว์จะมีกำลังขนาดไหน ช้าง เสือ วัว ควาย มนุษย์เอามาฝึกหัดใช้งานได้หมดเลย เพราะอะไร เพราะด้วยความมีปัญญาของมนุษย์ มนุษย์มีปัญญามาก แต่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์นี่อ่อนแอมมาก อ่อนแอนะเวลาเด็กขึ้นมาต้องดูแลอย่างดีเลย แล้วเราจะฝึกของเราเพื่อเป็นคนดี.. นี่เป็นมนุษย์ในสังคม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาพูดไว้ในธรรมว่า “มนุษย์นี่เป็นผู้ที่ฉลาด มีปัญญามาก เอาสัตว์มาใช้งานได้หมด แต่โง่กว่าสัตว์!”

คำว่าโง่กว่า.. ในธรรมมองว่าสัตว์ยังมีอิสรเสรีภาพ สัตว์มันจะไปโดยธรรมชาติของมัน สัตว์ป่ามันอยู่ของมันโดยธรรมชาติของมันนะ นกกามันบินไปตามธรรมชาติของมัน แต่มนุษย์เห็นไหม จะบินหรือจะไปถึงไหนก็แล้วแต่เราจะต้องกลับมาอยู่ด้วยกัน

เราจะมีกฏกติกาของสังคม กฏกติกาของสังคมนั้นล่ะคือโซ่ตรวนของมนุษย์ มนุษย์ต้องสร้างขึ้นมา เพราะเราเป็นสัตว์สังคม แต่เมื่ออยู่ในสังคมแล้ว นี่ก็เลศค้นหาความทะยานอยาก รอนสิทธิกัน ทำลายคนอื่น ทำลายเห็นไหม ทำลายด้วยการกระทำ ทำลายด้วยปาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า มนุษย์เกิดมาถือขวานมาคนละเล่ม ขวานนี้เอาไว้ถากกัน ถางกัน มนุษย์มีปาก เราถากกันด้วยคำพูด เราถากถางกันด้วยเสียงของเรา.. นี่มนุษย์!

สิ่งที่เป็นมนุษย์ แต่ถ้ำพลิกมา.. พลิกมาว่ามนุษย์นี้มีปัญญามาก เราเกิดเป็นมนุษย์ แล้วพบพระพุทธศาสนา.. องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดเป็นมนุษย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาตัวรอดไปได้ ตรัสรู้เองโดยชอบ วางธรรมและวินัยไว้เป็น ศาสดาของเรา ให้เรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา เพื่อความเป็นมนุษย์ที่มีจิตวิญญาณที่พ้นจาก มนุสสเปโต มนุสสเตรจฉานา เราจะเป็นมนุสสเทโว เราเป็นมนุษย์ที่พ้นจากกิเลสตัณหา ความทะยานอยาก

ฉะนั้นเวลาเกิดมาในสังคม.. สังคมก็คือสังคม สังคมคือโลก เราปฏิเสธโลกไม่ได้ หรือก เราเกิดมากับโลก เราอยู่กับโลกนะ ถ้ำเราเข้าใจโลก เห็นไหม เราอยู่กับเขาแต่เรา ไม่คิด.. เราให้ความสนับสนุน เราจุนเจือเขา แต่ถ้ำเราวางโลก เราว่าสิ่งนั้นผิด สิ่งนั้นไม่ ถูกต้อง แล้วเราวางเขาไปหมดเลย เราจะอยู่กับโลกเขาได้อย่างไร

ธรรมะเป็นอย่งนั้นหรือ ? หลวงตาท่านบอกว่า “ธรรมะนี้ละเอียคลิกซึ้งนั้ ! เข้า ได้ทุกเม็ดหินเม็ดทราย” ในสังคมก็เป็นอย่งนั้น เพียงแต่เราเตือนสติกัน

ถ้ำเราเป็นนักธรรมะเห็นไหม นี้สังคมโลกเขาเป็นอย่งนั้น เราเตือนกัน.. เราเตือน กันเพื่อจะให้เรา มีสติปัญญา ให้เรามีสติขยับยั้ง ถ้ำเรามีสติทุกอย่งเราจะควบคุมจิตใจเรา ได้ เราจะควบคุมความรู้สึกความนึกคิดของเราได้หมดเลย แต่เพราะเราขาดสติ พอเรา ขาดสติ เห็นไหม มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เห็นสังคมเขามีความสุขความเปลิดเปลินกัน เราก็ อยกมีความสุขความเปลิดเปลินไปกับเขา

แต่ความสุขความเปลิดเปลินไปกับเขาณะ แม้แต่นักธรรมตรีนี้ ที่ไหนมี การละเล่น มีการพ้อนรำ ที่ไหนมี เราไปทีนั้น นี้เป็นสิ่งที่ว่าไม่ควรทำ มีมหรสพสมโภช.. สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของโลกๆ ึง แต่เราอยู่กับเขา เรามีวุฒิภาวะ เรามีปัญญาของเรา เราจะ เอาตัวรอดของเรา เราหาที่พึ่งของเรา ที่พึ่งของเราอยู่ที่ไหนละ..

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัย ใ้วินะ เวลาเราบวชขึ้นมา นี้ในญัตติจตุตถกรรมขึ้นมาเป็นพระ

“ขอบวชมาแล้ว เธอจงอยู่โคนไม้ เธอจงชุกงค์ไป”

นี่ไง ให้ออกจากหมู่ไป ให้ไปแบบหน่อแระด แระดมีหน่อเดียว เขาสัตว์มันมีคู่
ทั้งนั้นแหละ แต่แระดมันมีหน่อเดียว นี่เราไปนะ เราไปแบบหน่อแระด ไปแบบคนเดียว เรา
แยกออกไป

พอแยกออกไปนี่จิตมันจะมีผลกระทบมากมาย มนุษย์เป็นสัตว์สังคม อยู่ด้วยกัน
เจือจางกัน แต่เวลาปฏิบัตินะ หมู่คณะที่อยู่ด้วยกัน นี่หมู่คณะเป็นสัปปายะ แต่ถ้าหมู่คณะ
เป็นสัปปายะนี้มันทิวไม่เสมอกันไง พอทิวไม่เสมอกัน มันจะมีความขัดแย้งกัน คนนี้
อยากนั่งภาวนา คนนั้นจะทำช้อวตฺร คนนั้นมิกิจส่วนตัว.. มันมีเสียงกระทบกระเทือนกัน
ไปหมดแหละ

แต่ถ้าเวลามนุษย์ไปบวชพระแล้วเราออกธุดงค์ไปเป็นแบบหน่อแระด นี่เราตัวคน
เดียวละ เราตัวคนเดียวเราต้องรักษาตัวเราเองแล้ว จะทำสิ่งใดเราก็ทำของเราเอง นี่เกิด
ความสงบเกิดความสงบ เห็นใหม่

แต่เวลาทางกิเลสนะ เวลาอยู่คนเดียว ไปในที่มืด ไปในป่าในเขา เรากลับสัตว์ร้าย
ทำลาย เรากลับความมืด เรากลับผีกลัวสาง เรากลับไปหมดแหละ ความกลัวสิ่งนี้ นี่
ผลตอบสนองมา.. แต่ถ้าเราอยู่กับหมู่คณะ เราไปกัน ๒ ไป ๓ นี่เราก็อุ่นใจ เรามีพรรคมี
พวก มีต่างๆ แต่ภาวนามันได้ผลต่างกันหมดนะ

เราประพฤติปฏิบัติ.. ผลนี้มันต่างกันเพราะอะไร เพราะเราไป ๒ ไป ๓ นี่เราก็อุ่น
ใจใช่ใหม่ ความอุ่นใจนั้นละกิเลสออกชองนั้นแหละ นี่เราไปเพื่อจะชำระกิเลส เพื่อจะ
เอาชนะตัวเราเอง ถ้าชนะตัวเราเอง เราไปคนเดียว เราไม่มีที่พึ่ง ไม่มีสิ่งใดเลย เราเองต้อง
เผชิญกับความจริงทั้งหมดเลย

นี่ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมา เราจะควบคุมใจของเรา เพราะมันไม่มีที่พึ่ง มันหวาดกลัวไป
หมดแหละ ถ้ายังไปอยู่นะที่นี้เสื่อซุม ที่นี้ต่างๆ ซุม เขาว่าเดี๋ยวนี้ไม่มี.. ยังมีอยู่ ที่มีเสื่อนี้
อย่างมรดกโลกห้วยขาแข้งนี้มีเสื่อ ถ้าเราเข้าไปนี้มี ! เสื่อมี แล้วเสื่อมันจะกินคนใหม่ละ
เสื่อมันจะกินพระใหม่ละ มันจะกินพระที่มาธุดงค์นี่ มันจะมากินพระที่มานั่งต่อหน้า
มันเนี่ย มันจะกินใหม่ละ

นี่ความคิด โดยธรรมชาติ โดยสัญชาตญาณเรารู้ว่าสัตว์มันกินเนื้อ แต่นี่มันจะกินคนหรือไม่กินคน นั่นมันเป็นทีไรที่กรรมอีกทีหนึ่ง แต่การเที่ยวรดงค์มา ครูบาอาจารย์ท่านผ่านมานะ มันเข้ามาชู่ เข้ามาปลอบ เข้ามาต่างๆ นี่มาเป็นสหายกัน มาเป็นเพื่อนกัน มีบุญเกิดมาร่วมโลกเดียวกัน มันจะเป็นประโยชน์ต่อกัน

ฉะนั้นสิ่งที่เราแสวงหาธรรม เราแสวงหาในที่สงบสงัด เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอน ท่านสอนให้ทำความสงบของใจ ! ถ้าใจมันสงบขึ้นมาแล้วนี่มันจะมีหลักมีเกณฑ์ แล้วใจมันจะสงบได้อย่างไรละ

นี่มันไม่สงบเพราะอะไร เพราะมันมีความฟุ้งซ่าน มันมีความนึกคิดโดยสัญชาตญาณของมนุษย์ มนุษย์เกิดมานี่มันมีธาตุ ๔ และขันธ ๕ มันเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ มนุษย์มันมีความคิด เห็นไหม มนุษย์ด้วยกัน มันจะเบียดเบียนกันด้วยความคิด เบียดเบียนกันด้วยการถากถางกันต่างๆ มนุษย์มาจากไหนละ

มโนกรรม.. เกิดจากใจมันคิด เกิดจากใจมีเจตนาของมันขึ้นมา แต่มนุษย์มันได้สร้างบุญกุศลมา จริตนิสัยเป็นสาธารณะ เห็นไหม นี่เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ คนที่เอื้อเพื่อเผื่อแผ่มันเห็นของมัน มันเป็นมาจากหัวใจ แต่ ! แต่เพราะโลกเป็นอย่างนี้

โลกเห็นไหม โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ ของเรามีอยู่จำเป็น ถ้าเราจะเผื่อแผ่ไปทั้งหมดนี่มันไม่พอ ฉะนั้นเขาถึงไม่ค่อยแสดงออกกัน.. แต่ถ้าจิตใจมันเป็นสาธารณะนะ มันคิดสงสาร คิดต่างๆ นี่จิตใจที่ดี ถ้าจิตใจที่ดีเราจะควบคุมใจเราได้ง่ายขึ้น แต่ถ้าจิตใจมีความพยายาม มีอาฆาต มีต่างๆ นี่ มันมีแต่เผาหัวใจนะ

ถ้าเผาหัวใจขึ้นมาเห็นไหม เกิดมาก็น้อยเนื้อต่ำใจ โลกนี้เขามีความสุขกันหมดเลย เราคนเดียวเป็นคนทุกข์คนยาก โลกนี้เขามีแต่คุณงามความดี เราคนเดียวนี้เป็นคนง่อยเปลี้ยเสียขา มันมีแต่ความน้อยเนื้อต่ำใจนี่ มันทำลายหัวใจเราทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเรามีสติปัญญาณะ มนุษย์ก็คือมนุษย์ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์นะ เป็นศาสดา เป็นครูของเรา เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติพ้นออกไปจากกิเลส

เราก็เป็นมนุษย์ เห็นไหม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เดือนสติให้เรามีสติ เราจะเสียเวลามากกับเรื่องความเป็นอยู่ของเราไปต่อวันหนึ่งๆ แต่ถ้าเรามีสติ

นะ เราทำของเราเพื่อประกอบสัมมาอาชีวะ เพื่อประกอบตามความเป็นอยู่เท่านั้น เราจะใช้เวลาของเราเพื่อประพฤติปฏิบัติ

เรามาบวชพระเพราะเราเห็นภัยในวัฏสงสาร เพราะว่าทางของโลกเป็นทางคับแคบ เขาทำมาหากินด้วย แล้วเขาก็ต้องพยายามจะหาความสุขใส่ตัวด้วย แล้วถ้าจิตใจของเรามีความสุขขึ้นมา เราก็ต้องพยายามแก้ไขของเราด้วย

เรามาบวชพระ.. เราบวชพระบวชเจ้านี้วัตรปฏิบัติ เราเป็นพระกรรมฐาน พระกรรมฐานนี้ปฏิบัติได้ ๒๕ ชั่วโมงเลยนะ อคนอนผ่อนอาหารนี้ตลอดเวลา ทำได้ทั้งนั้นแหละ ถ้าเราทำได้ของเรา เราจะมีจุดยืนของเรา

ถ้าเรามีจุดยืนของเรา เราทำความสงบของใจ ถ้าใจมันไม่สงบขึ้นมา มันพุ่งชานไปหมด การกระทำมันจะผิดพลาด มันจะขัดข้องหมองใจไปทั้งนั้น แต่ถ้าวันไหนจิตใจมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา มันสดชื่น ทำสิ่งใดมันดีไปหมดคนะ

ถ้าจิตของคนมันดีขึ้นมา เราทำความสงบของใจนี้ ใช้คาบบริกรรมก็ได้ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบเข้ามา.. ใจมีหลักมีเกณฑ์ ใจมันสงบเข้ามา.. ขณิกสมาธิ.. อุปจารสมาธิ.. อัปนาสมาธิ ถ้าเป็นขณิกสมาธินะมันมีความรื่นเริง มันมีความสุขใจของมัน นี่เราก็พยายามทำของเรา มีสติปัญญาของเรา

ความคิดมันเป็นธรรมชาตินะ ความคิดมันเกิดโดยธรรมชาติของมัน ถ้าเรากำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ เราพยายามจะให้ความคิดเรานี้อยู่กับพุทโธ ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ความคิดที่เกิดขึ้นมาเรามีสติปัญญาไปกับความคิดนั้นเลย เรามีสติปัญญาไล่ตามความคิดไป ถ้าสติปัญญามันทันความคิดมันต้องหยุด ความคิดมันหยุดของมัน นะ เต็มๆก็คิดต่อ.. คิดต่อ เห็นไหม เพราะเป็นธรรมชาติของมัน

แต่ถ้าเป็นกิเลส.. กิเลสนะ โดยที่เราปล่อยมันตามธรรมชาติ มันจะมีความสุขสบายของมัน ความคิดสิ่งใดก็แล้วแต่ เหมือนพระเลย พระถ้าออกพรรษาแล้วนี่ แหม.. สบายใจมาก พอออกพรรษาแล้วมันไม่มีกติกากอะไร เราจะไปตอนไหนจะมาตอนไหน มันไม่มีกติกากับหัวใจ แต่ถ้าเข้าพรรษาแล้ว แหม.. ๓ เดือนนี้ไปไหนไม่ได้แล้ว นี่มันอึดอัดขัดข้องไปหมดเลย ๓ เดือนนี้ไปไหนไม่ได้เลย นี่มันคอยระวังไปหมด

ความคิด ! ความคิดถ้าเราปล่อยตามธรรมชาติของมัน มันก็คิดตามธรรมชาติของมัน คิดเรื่องร้อยแปดพันเก้านี้มันสุขสบายของมัน พอมีสติขึ้นมามันเดือดร้อนแล้ว มันมีการต่อต้านแล้ว มันอี๊ดอ๊ดขัดข้องไปหมดเลย

นี่ไง เวลาคนปฏิบัติ ถ้าไม่ปฏิบัติทำไมเราปกติ พอปฏิบัติขึ้นไปแล้วทำไมมันมีแต่อะไรโด้แย่งในใจตลอดมา

มันเป็นธรรมดา เด็ก.. เราปล่อยมันเล่นตามสบาย มันก็อยู่ประสามันนั่นล่ะ

เด็ก.. เรามีกติกาสำหรับเด็ก ต้องทำอย่างนั้นๆ นี่เด็กมันไม่สบายใจ

ใจ.. ใจของเราเนี่ยมันเคยคิดโดยธรรมชาติของมัน คือในสภาวะแบบนั้นโดยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก แต่ถ้าเรามีสติปัญญานี้ ให้มันคิดอยู่ในกรอบ พอคิดอยู่ในกรอบ มันก็อี๊ดอ๊ดขัดข้องเป็นเรื่องธรรมดา

ฉะนั้นเวลาปฏิบัติ.. พอเริ่มปฏิบัติมันก็มีการโด้แย่ง มันมีการขัดแย้ง แต่ถ้าเรามาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เราเป็นคนมีคבוד องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า จิตนี้มันเกิดมาในวิญญูะ เกิดมาในสามโลกธาตุ เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เกิดในนรกอเวจีเนี่ยมันเกิดมาตามกรรมดีกรรมชั่ว

เพราะเราศึกษาธรรมขึ้นมา เห็นไหม ถ้าทำชั่ว ทำสิ่งที่ไม่ดี มันก็ไปตกนรกอเวจีเราก็พยายามไม่ทำ เราไปทำคุณงามความดีของเรา ถ้าทำความดีนี้จะไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เราก็อยากเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม กลัวเราจะเพลิดเพลิดเราก็อยากจะพ้นจากทุกข์

นี่เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา เราศึกษาแล้วเราเห็นดีเห็นงาม จิตใจนี้ ศึกษาปริยัติ.. “รสของธรรมชนะรสทั้งปวง” ธรรมแบบนี้ ! ธรรมในสุตมยปัญญา ธรรมในการศึกษาเล่าเรียน ศึกษาเล่าเรียนมาแล้วเพื่อจะให้จิตใจของเรามีหลักมีเกณฑ์ จิตใจของเรามันมีที่พึ่งที่อาศัย มีกรอบ เห็นไหม กรอบคือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่คือปริยัติ !

ปรีชาคือการศึกษา.. ศึกษาวันนี้ศึกษามาเพื่อเป็นแนวทาง ถ้าศึกษามาเพื่อเป็นแนวทาง แต่เวลาปฏิบัติละ เวลาเราปฏิบัติขึ้นมามันเป็นเรื่องจริงนะ.. ถ้าปฏิบัติทางตำราเลยนะ นี่วิดก วิจารณ์ ปิติ สุข เอกกคตารมณนี่ ใจมันตั้งมั่น พอใจมันตั้งมั่นแล้วมันก็เกิดวิปัสสนาญาณ วิปัสสนาญาณเพราะเราศึกษาธรรมมาแล้ว มันมีการคาดหมายของมันไป

ทำอย่างนี้ละ เห็นไหม ธรรมะก็ว่าเป็นสักแต่ว่า.. ทุกอย่างเป็นสักแต่ว่า นี่ทุกอย่างมันเป็นของมันเช่นอย่างนั้น เราปล่อยหมดเลย.. เพราะสักแต่ว่า เลขไม่รู้อะไรเลย เพราะมันสักแต่ว่าไง เลขไม่รู้อะไรเลยนะ มันสร้างภาพก่อน มันคิดของมันไป.. นี่คือปรีชา ! แต่ถ้าปฏิบัติ ปรีชานี้มันเป็นประโยชน์

ปรีชาคือศึกษาเป็นหนทาง เป็นการชี้แนะเข้ามาในหัวใจ อันนั้นเป็นชื่อ เป็นการบอกหมาย เราจะเดินทางนี้เราวางแผนที่เลย เราจะไปจังหวัดไหน เข้าทางจังหวัดนี้ผ่านจังหวัดนั้น ออกจังหวัดนั้น จะต่อด้วยจังหวัดนั้น ถ้าจังหวัดนั้นแล้วเราจะแยกเข้าจังหวัดนั้น เราจะแยกไปที่นั่น ไปถึงเป้าหมายที่นั่น

นี่คือปรีชา.. วางแผนที่เลย ! วางแผนที่เลย แต่เรายังไม่ได้อะไรนะ เรายังไม่ได้ไป เราอ่านแผนที่แล้วเราบอก จากจังหวัดนั้นถึงจังหวัดนั้นจะมีระยะทางเท่าไร ไปถึงจังหวัดนั้นแล้วเราจะต่อไปถึงจังหวัดนั้นเท่าไร เห็นไหม เราศึกษาแล้วนี้รู้หมดแล้ว รู้หมดเลย

นี่สักแต่ว่า.. รู้กำหนดหมดเลยแต่ไปไม่ถึง แต่ถ้าเราปฏิบัตินะ พุทโธ พุทโธ พุทโธ นี่เราทำของเรา รถออกนี่คือเราเริ่มก้าวเดินไป จะไปจังหวัดนั้น จะทำอย่างนั้น.. ปรีชาคือศึกษานี้วางแผนที่แล้ว แต่เวลาปฏิบัติลงในพื้นที่ เวลาวางแผนที่แล้วเราลงพื้นที่นี้ เราไปถึงเป้าหมาย

แต่ในการปฏิบัตินะ พื้นที่คือหัวใจ พื้นที่คือภวาสวะ พื้นที่คือปฏิสนธิจิต จิตที่ปฏิสนธิจิตนี้พื้นที่อยู่ที่นี้ จิตตัวนี้เป็นตัวมาเกิด แล้วการประพตติปฏิบัติ.. เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ปฏิบัติอะไร ปฏิบัติเพื่ออะไร ปฏิบัติเพื่อพ้นจากทุกข์แล้วคนที่พ้นทุกข์มันคือใครทุกข์ เราเป็นคนทุกข์หรือ

จิตใจเราต่างหากเป็นคนทุกข์ จิตใจเรามันทุกข์นะมันพาร่างกายมาทุกข์ ร่างกายเรานี้ คนตายแล้วจิตออกจากร่างไป ร่างกายก็เป็นขอนไม้ แต่เพราะมันมีจิตวิญญาณอยู่ มันถึงได้ทุกข์ !

ถ้ามันทุกข์นี้เพราะมีร่างกาย เวลานั่งก็ปวดหลัง ปวดเข่า ปวดเอว มันทุกข์ก็ ร่างกายมันทุกข์ พอร่างกายมันทุกข์ก็เพราะมันมีมันใจ ถ้าร่างกายนี้ เวลาเราเพลิดเพลิดกับสิ่งใดอยู่ เรานั่งก็ชั่วโมงมันก็ไม่ทุกข์หรอก มันทุกข์ที่จิตเนี่ย มันทุกข์เพราะว่าจิตโง่งนี้แหละ จิตนี้มัน ไปยึดมันถึงได้ทุกข์ ! แต่เราก็ไม่รู้ เราก็อ้างใจมันอยู่ที่ไหน มันเป็นสิ่งใด

นี่พอเราเริ่มปฏิบัติ.. ก็ต้องกำหนดพุทโธ พุทโธ หรือปัญญาอบรมสมาธินี้ไฉนของเราไป ขณิกสมาธิ นี้มีความสุข มีความร่มเย็น ถ้าเข้าอุปจาระ โอ้อโฮ.. ยิ่งมีความสุขมีความร่มเย็นเข้าไปใหญ่เลย ถ้ามีความสุขความร่มเย็น มันจะเข้าใจของมัน

แล้วเราใช้ปัญญานี้ ปัญญาอย่างนี้มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาเราใคร่ครวญ ปัญญามันต้องฝึกหัดมาตั้งแต่เริ่มต้นนี้แหละ แต่ปัญญา.. คุณิ เวลาคนเขาถือศีล เห็นไหม คนทำทานก็ต้องมีปัญญานะ เวลาคนจะทำบุญกุศลจะให้ทานนี้ก็ต้องมีปัญญา ว่าของเรามีน้อย ทรัพย์สมบัติเราว่าจะหามาได้มันทุกข์ยากขนาดไหน เราทำแล้วควรได้ผลประโยชน์

คุณิ คนปลูกต้นไม้เขาต้องปลูกที่ดินดีๆ เวลาเขาปลูกป่ากัน เขาบอกว่าตั้งแถวปลูกป่านี้ ที่ไหนเป็นดินดอน ที่ไหนดินมันแห้งแล้งเราก็ไม่อยากไปยืนที่ดินตรงนั้น เราก็อยากจะเลือกไปยืนที่ดินที่มันชุ่มชื้น ดินที่มันดี มันก็ปรารถนาอย่างนั้นนะเพื่ออะไร เพื่อต้นไม้เราปลูกแล้วจะได้เจริญงอกงาม

เราจะทำทานของเรา เราจะทำบุญกุศลของเรา มันก็ต้องมีปัญญา ปัญญาว่าของๆเราจะทำที่ไหน ทำอย่างไร นี่เราก็เลือกของเรา เลือกของเรา.. นี่มีปัญญา ! แม้แต่ถือศีลก็ต้องมีปัญญา

นี่ปัญญามันคิดมาตั้งแต่ต้น ! แต่มันเป็นปัญญาของปุถุชน มันเป็นสุขุมปัญญา เป็นปัญญาการเตรียมการ เตรียมการให้เป็นคนดี ถ้าเป็นคนดี เห็นไหม เราเกิดเป็นคนเหมือนกัน เกิดมานี่ปล้นชิงวิ่งราวทำร้ายเขาไปหมดเลย.. ก็คนเหมือนกัน แต่ปัญญาของ

เรานี้มันโง่กว่าตัวเองไง เอารัดเอาเปรียบ เพื่อจะเอาความสะดวกสบาย ชาตินี้ไม่ทำการ
ทำงาน จะปลิ้นชิงวิ่งราวมาเพื่อดำรงชีวิต มันจะสร้างแต่บาปแต่กรรม นี่แล้วมันจะไป
ไหนล่ะ

ศึกษารธรรมะ.. เราศึกษากันมาก็เพื่อหักห้ามสิ่งนี้ไง เพราะทำขึ้นมา การกระทำนี้
กรรมมันเกิดขึ้นแล้ว เราทำสิ่งชั่วมันก็จะให้ความชั่วกับเรา เราทำแต่สิ่งที่ดีงาม นี่ปัญญา
อย่างนี้มันก็เกิด เกิดตั้งแต่สามัญญ์สำนึกมันก็เกิดแล้ว.. ปัญญา มันมีอยู่แล้ว แต่เป็นปัญญา
แบบโลกๆ ศึกษารธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษามาให้รู้เห็นเรื่องอาชญา
ศึกษารธรรมมาให้รู้จักชีวิตว่า อ้อ ! นื่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิสนธิจิตเกิดใน
ไข่ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ เกิดมาเป็นคน.. เกิดมาเพราะกรรมดี เราเกิดมาแล้ว
เราเกิดมาเป็นคนแล้ว เราก็ภูมิใจแล้ว

นี่มนุษย์สมบัติมีคุณค่ามาก มีคุณค่าที่สุดเลยเพราะมีจิตมีวิญญาณ แล้วมีการศึกษา
ขึ้นมา เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่ สิ่งนี้มีค่าที่สุด แล้วเราหาเงินหาทองมา ก็หาแค่มาร
ดำรงชีวิต ทำคุณงามความดีไป แต่ถ้าเราทำอริยทรัพย์ขึ้นมาจากภายในนี่เรามีคุณค่า
มากกว่านั้น จิตใจมันก็รู้เห็นเรื่องอาชญา มันก็จะมีการกระทำ เห็นไหม

นี่ปัญญามันก็เกิดมาตั้งแต่นี้แล้ว ปัญญามันเกิดมาตลอดแหละ แต่มันเป็นปัญญา
โลกๆ มันเป็นสุดมยปัญญา เป็นปัญญาศึกษา ปัญญาอ่านแผนที่ใจ พออ่านแผนที่ขึ้น
มาแล้วเรามีความรู้เห็นเรื่องอาชญา มีความชื่นใจ เราก็จะประพฤติปฏิบัติ

นี่ทานก็มีปัญญา ถือศีลก็มีปัญญา ทำสมาธิก็มีปัญญา.. ถ้าเราทำความสงบของใจ
นี่ใจมันก็สงบอยู่ ว่างๆ ว่างๆ มันเป็นมิจฉา นี่เพราะไม่มีปัญญา ไม่มีการเปรียบเทียบใจ
มันสักแต่ว่า.. มันเป็นอย่างนั่นเอง.. นี่มันก็รู้หมดแล้ว.. นี่ไง มันเลยไม่ได้อะไรเลย

สักแต่ว่าเลขไม่รู้ ไม่รู้ก็ไม่ได้อะไรเลย ไม่ได้อะไรเลยเราก็ว่าทำแล้วนะ นี่โดน
กิเลสหลอก คนหนาหน้าอย่างนี้ละ คนกิเลสหนาเหมือนเราสร้างบุญญาธิการมา วุฒิ
ภาวะมันไม่ถึง มันก็เข้าใจว่ามันเป็นสมาธิ..

นี่มีผู้ที่ปฏิบัติเยอะมาก ตัวเองเข้าใจว่าเป็นสมาธิ แล้วมั่นใจว่าตัวเองเป็นสมาธิ แต่ได้พิสูจน์กันแล้วนะ ขนาดนั่งไปแล้วนี่จนกรนนะ จนกรน.. คนนี้กรนเลยล่ะ ถ้ามันไม่หลับมันจะกรนได้อย่างไร แต่กรนแล้วก็ยังเป็นสมาธิอยู่ มันไม่รู้ขนาดนั้นนะ

แต่บางคนมีวุฒิภาวะ ทำบุญกุศลมา เวลามันหลับไปแล้ว เวลามันสะดุ้งตื่นหรือว่ามันรู้สึกตัวขึ้นมา มันจะเปรียบเทียบนะ ว่าเมื่อไหร่จะเป็นอย่างนี้ แล้วถ้าเวลามันปกติทำไมเป็นอย่างนี้ ถ้าจิตมันสงบลงมันเป็นอย่างไร จิตเวลามันลงภวังค์ไปนี่มันเป็นอย่างไร

แม้แต่บางคนนะ ผู้ที่มีปัญญา ผู้ที่มีอำนาจวาสนานี้ยังเทียบเคียงได้ ว่าอะไรถูกหรืออะไรผิด อะไรควรหรือไม่ควร.. นี่คือปัญญานะ ปัญญาจะเอาตัวรอดใจ ปัญญาที่เราจะเข้าไปเพื่อจะชำระกิเลสใจ

ถ้ามันมีปัญหาเห็นใหม่ ขณิกสมาธินี้มันมีความรุ่มเย็นพักหนึ่ง ถ้าอุปจารสมาธินี้มันลึกซึ้งกว่า แล้วมันออกรู้สิ่งต่างๆ ได้ ฉะนั้นถ้าเราปฏิบัติรู้สิ่งต่างๆ ได้ แต่ ! แต่ถ้ามันยังรู้ว่าจะทำประโยชน์ขึ้นมา แต่ยังไม่เป็นประโยชน์อยู่นี้ มันจะกำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เข้าไปเรื่อยๆ

พุทโธเข้าไปเรื่อยๆ นะ.. ถ้าจิตมันพุทโธ พุทโธ แล้วละเอียดยไปจนสักแต่ว่า นี่ละเอียดยไปจนพุทโธหาย พุทโธขาดไปเลย แต่รู้ที่อยู่.. รู้ที่อยู่ เห็นใหม่ นี่อุปปนาสมาธิ ! ถ้าอุปปนาสมาธินี้รวมใหญ่ ถ้าจิตมันรวมเข้าไป มันสักแต่ว่า สักแต่ว่ารู้.. จะพูดว่ารู้ไม่ได้ จะพูดว่ารู้ก็เหมือนกับเรารู้สึกอยู่นี้ ถ้าเรารู้เราจะรับรู้ได้หมด แต่นั่นมันรู้ด้วยตัวมันเอง สักแต่ว่า !

ชัดเจนมากนะ.. ชัดเจนว่าจิตนี้ชัดเจนมากเลย ตัวของจิตเองนี้สงบเป็นจิตล้วนๆ ไม่เกาะเกี่ยวกับสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น มันวางร่างกาย วางธาตุ ๔ และขันธ ๕ วางไว้ตามความเป็นจริง แล้วมันหัดตัวเข้ามาเป็นตัวของมันเองด้วยคำบริกรรม ด้วยปัญญาอบรมสมาธิ อุปปนาสมาธินี้ด้วยปัญญาอบรมสมาธิ ด้วยคำบริกรรม เข้ามาพุทโธ พุทโธ จนมันเป็นสักแต่ว่า !

คำว่าสักแต่ว่านะ ใครเป็นคนพูดว่าสักแต่ว่าละ เพราะมันมีพลังงานใจใหม่ มันมีตัวจิตที่หดเข้ามาเป็นตัวมันเองใจใหม่ มันถึงได้ว่าทุกสิ่งเป็นสักแต่ว่า สักแต่ว่าเพราะเหตุใด สักแต่ว่าเพราะยังมีชีวิตอยู่ไง สักแต่ว่า.. เราเป็นมนุษย์ใจใหม่ มนุษย์นี้ความรู้.. พลังงานตัวจิตนี้มันออกรับรู้ต่างๆ โดยธรรมชาติ โดยอายตนะ ความรับรู้ที่เราได้หมดแหละ

แล้วถ้าคนเหม่อ คนเผลอ เห็นใหม่ เวลาคนเหม่อ คนเผลอนี้มันเห็นภาพต่างๆ มันก็ไม่ว่างของมัน แต่จิตมันก็เป็นตัวผู้รู้อยู่ปกติ มันรู้ของมัน พอมันไว นิจิตมันไว พอผ่านไป พอมีสติมันจะรู้หมดเลย นี่รู้! ผู้รู้ ความรู้โดยปกติ

แต่ถ้าเป็นอัปนาสมาธิเข้าไป เป็นสมาธิเข้าไปนี่มันสักแต่ว่ารู้ ไม่ใช่รู้แบบนี้ มันรู้ของมัน เห็นใหม่ สักแต่ว่ารู้! สักแต่ว่ารู้มันละเอียดเข้ามา นี่สิ่งอย่างนี้อัปนาสมาธิ อัปนาสมาธินี้ใช้ออกวิปัสสนาไม่ได้

คนสักแต่ว่ารู้เหมือนกับคนโดนวางยาสลบนี้ มันจะทำอะไรก็ได้ แต่พอมันคลายตัวออกมา คำว่าสักแต่ว่ารู้.. สักแต่ว่ารู้มันเป็นสมณะ มันไม่เกิดปัญญาใดๆ ทั้งสิ้น! เพราะสักแต่ว่ารู้ มันเลยไม่รู้อะไรเลย เพราะถ้ามันสักแต่ว่ารู้แล้ว ถ้าจิตนี้คลายออกมาเป็นอุปจารสมาธิ

นี่พอคลายตัวออกมา.. พอคลายตัวออกมา พอมันระดับของการทำงาน เห็นใหม่ ระดับการทำงานนี้ถ้ามันนุ่มไปวิปัสสนา มันถึงจะเป็นปัญญาในพุทธศาสนา ปัญญาที่เราบอกว่ามีปัญญาๆ กันมา ปัญญาเริ่มต้นมานี้มันเป็นปัญญาสามัญสำนึก เป็นปัญญาของโลก เป็นปัญญาของมนุษย์ แล้วมนุษย์มันก็แตกต่างกันหลากหลาย

ปฏิภาณไหวพริบของคน คนเราสร้างบุญกรรมมาแตกต่างกัน ความละเอียดลึกซึ้ง เขาวิปัญญากของคนแตกต่างกัน ความแตกต่างอย่างนั้นมันก็เป็นเรื่องโลกๆ ทั้งนั้นแหละ มันไม่เข้าสู่อริยสัจ มันไม่เข้าสู่ความจริงเลย

แต่พอมันคลายตัวออกมา เห็นใหม่ ถ้าเป็นอัปนาสมาธินะ แต่ไม่ต้องเข้าถึงอัปนาสมาธิ นี่อัปนาสมาธิมันเป็นเรื่องของโลก มันเป็นเรื่องของจิต มนุษย์ที่มันมีอยู่อย่าง

นี่ แล้วจิตของเรามันทำได้มากทำได้น้อย นี่เป็นอัปนาสมาธิ ! มันเป็นสัมมาสมาธิของ พุทธศาสนา

แต่ถ้าเป็นคำว่าทางโลก เห็นไหม ดูทางโลก ดูญาติพี่น้องเขาทำดี เขาทำทาน สมาบัติกัน นั่นก็เหมือนกัน.. นี่มันเป็นเรื่องโลกๆ.. โลกๆ คือจิตมันเป็นไปได้ไง.. โลกๆ คือเราเป็นมนุษย์ นี่มนุษย์ทุกคนทำได้ มนุษย์ทำได้ แต่มนุษย์ไม่ได้ทำปัญญา มนุษย์จะไม่ เกิดสิ่งใดเลย สักแต่ว่ารู้ ! สักแต่ว่ารู้.. นิธรรมะที่ว่าศึกษามา ว่าสักแต่ว่ารู้ เลยไม่รู้อะไร เลย

“สักแต่ว่า.. เลยไม่รู้!”

เพราะสักแต่ว่า เราไปสักแต่ว่าเราเลยไม่รู้เลย คุณะ แเบงก์นี่สิ่งที่เราใช้ เงินใน ท้องตลาดนี่มันเป็นกระดาษใช้ใหม่ สิ่งที่เป็นกระดาษ ก่อนที่จะเขาจะพิมพ์เป็นแบงก์นี้ มันก็เป็นกระดาษใช้ใหม่ แต่มันยังไม่ได้พิมพ์ นี่ถ้ากระดาษที่มีคุณภาพอันเดียวกันแต่ยัง ไม่ได้พิมพ์เป็นแบงก์ขึ้นมา มันจะใช้จ่ายในท้องตลาดไม่ได้เลย กระดาษไม่เปื้อนหมึก.. แต่ถ้ากระดาษมันพิมพ์เป็นแบงก์ขึ้นมา นี่กระดาษมันมีค่าเท่ากับแบงก์

จิตใจของเราถ้าเป็นสัมมาสมาธิ ที่พูดถึงเป็นสมาธินี้มันก็คือกระดาษอันนั้นแหละ มันสะอาดนะ กระดาษที่ไม่มีสิ่งใดเลย ไม่ได้พิมพ์สิ่งใดเลย จะไปใช้ในท้องตลาดได้ ใหม่

จิตเป็นสมาธิก็คือสมาธิใจ.. ถ้าเป็นสมาธิ สิ่งที่เป็นสมาธิถ้าไม่ได้ทำสิ่งใดเลย นี่ สักแต่ว่ารู้ก็คือกระดาษขาวๆ สักแต่ว่า.. สักแต่ว่ารู้ ! แต่ถ้าพอมันออกมา เห็นไหม พอมัน คลายตัวออกมา นั่นใจออกใช้ปัญญานั้นล่ะจะพิมพ์ ถ้าออกใช้ปัญญานะ.. ถ้าออกใช้ ปัญญา

การออกใช้ปัญญานี้ ใช้ปัญญาในอะไร.. ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ถ้าใน กาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม เห็นไหม คำว่าสักแต่ว่ามันสักแต่ว่าที่ไหน เพราะเราใช้คำ ว่าสักแต่ว่า พอสักแต่ว่านี่มันหลอกตัวเองนะ พอมันหลอกว่านี่ก็เป็นสักแต่ว่า

ถ้าเราสักแต่ว่า เราไม่เข้าไปศึกษา ไม่เข้าไปจับต้อง เราไม่เข้าไปค้นหากิเลส เราไม่เข้าไปพิสูจน์ตรวจสอบกับใจของเรา มันจะไปทำกับกิเลสที่ไหน มันจะมีสิ่งใดเป็นประโยชน์ขึ้นมา ฤทธิชีไพรเขาทำมาก่อนแล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำอัปนาสมาธิเข้ามา นี่กำหนดอานาปานสติ เข้ามาจนจิตสงบ เห็นไหม บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวัภยญาณมันเกิดมาจากอะไรล่ะ.. อานาปานสติ.. กำหนดลมหายใจอานาปานสติ เวลาเข้ามานี่จิตละเอียดเข้าไป

นี่คือจิตที่ละเอียดนะ ! เวลาจิตละเอียดเข้าไป เข้าไปถึงบุพเพนิวาสานุสติญาณนี้ เข้าไปอย่างไร แต่เวลาผู้ที่ทำสมาธิถ้ามีสตินะ ถ้าสติของเราหรืออุคคิภาวะของเราไม่ละเอียดพอ เห็นไหม ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธินี้มันวัดตรงไหน แล้ววัดได้อย่างไร

ถ้ามันเข้าถึงอัปนา.. นี่เวลาคนทำสมาธิ คนระลึกอดีตชาติ คนระลึกต่างๆ เวลาเข้าถึงข้อมูลนี้เขาารู้ได้ คนที่ระลึกอดีตชาติ คนรู้วาระจิต รู้ต่างๆ บุณชนนี้รู้ได้ ฤทธิชีไพรก็รู้ได้ นี่ผู้วิเศษไง แต่ไม่ใช่อริยสัง มันไม่เข้าหลักความจริงเลย หลักความจริงมันต้องมีการกระทำ มันต้องเป็นอริยสังขึ้นมาในหัวใจ

ถ้าอริยสังในหัวใจ เห็นไหม นี่จิตมันออกทำ จิตต้องรู้ ! ไม่ใช่สักแต่ว่ารู้ สักแต่ว่ารู้ คำว่าสักแต่ว่ารู้นี่คือคุณสมบัติ ! คุณสมบัติของอัปนาสมาธินี้สักแต่ว่ารู้ แต่ขณะที่เราทำนี่จิตเราต้องรู้ ! พอมันออกมา มันคลายจากอัปนาสมาธิออกมา มันก็เป็นอุปจาระ อุปจาระคือจิตมันสมบูรณ์แล้ว จิตมันสติมันพอแล้ว

สตินะ ! สติ.. ปัญญา.. แต่ถ้ามันละเอียดลึกซึ้งเข้าไป เดียวถ้ามันขึ้นสูงขึ้นไป มันจะเป็นมหาสติ มหาปัญญา.. แล้วถ้ามันเป็นสติ เป็นปัญญาญาณขึ้นไปนี่ มันเป็นขั้นตอน นี่ไง มันต้องรู้ ! ไม่ใช่สักแต่ว่ารู้ ถ้าสักแต่ว่ารู้มันเป็นอัปนาสมาธิ มันใช้ปัญญาไม่ได้ มันต้องรู้ ! สมาธิก็รู้ว่าสมาธิ จิตหยาบก็รู้ว่าหยาบ

จิตเวลาคิดถึงทางโลก คิดถึงปัญญาที่เราเกิดมาทางโลก ตั้งแต่ท่าน สีล ภาวนา ขึ้นมา มันก็มีปัญญาของมันมา แต่ปัญญาโลกๆ ปัญญาตริกในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่มันไม่ใช่ปัญญาวิปัสสนาญาณที่จะฆ่ากิเลสเลย

นี่มันเป็นปัญญาโลกๆ ปัญญาที่เราศึกษา ปัญญาที่เราใคร่ครวญ ปัญญาอย่างนี้ ตริก คูสิ ปัญญาอบรมสมาธินี้ตริกในธรรม เวลาตริกในธรรมเห็นใหม่ เราใช้ชีวิตอย่างไร ชีวิตเราทุกข์ยากอย่างไร ชีวิตนี้เกิดมาทำไม สติมันตามทันหมด มันโล่งๆ เข้าไป ความคิดหยุดหมดแหละ

นี่มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิเพราะมันเกิดจากโลก มันเป็นโลกียปัญญา มันเกิดจากเรา แต่พอเราทำความสงบของใจ มันจะสักแต่ว่ารู้ขนาดไหน นี่เป็นขั้นภูมิของมัน ขั้นภูมิของจิตที่มันเป็นสักแต่ว่ารู้.. ต้องรู้ ! คลายออกมา พอคลายออกมามันก็เป็นอุปจาระ พอเป็นอุปจาระแล้วมันย้อนไปทำงานนะ รู้เหตุ รู้ผล รู้ทุกๆ อย่าง

เราเห็นสินค้าใหม่ สินค้าในท้องตลาดนี้ เราเดินไปแล้วหยิบฉวยมาด้วยความพอใจของเราได้ใหม่ ถ้าเราเดินไปในตลาดนะ สินค้าที่ไหนก็แล้วแต่เราหยิบฉวย เราเอาของเรามาเลยนี่ตำรวจจับ ผิดกฎหมาย เราจะหยิบฉวยมาไม่ได้

อันนี้ก็เหมือนกัน จิตมันรู้อะไร นั่นก็สักแต่ว่า.. นี่ก็สักแต่ว่า.. คำว่าสักแต่ว่าคือ ปฏิเสธ มันปฏิเสธคือมันตรงข้ามกับหยิบฉวย หยิบฉวยมันผิดกฎหมายใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน เราปฏิเสธ.. ปฏิเสธตามความเป็นจริง แต่เราจะหยิบฉวยธรรมะไง ! สักแต่ว่าคือรู้แล้วไง.. ผิด ! คำว่าผิดคือว่ามันจะไม่มีผล มันไม่เป็นความจริง

แต่ถ้าสินค้าในท้องตลาด เราอยากได้สินค้านั้น เรามีเงินมีทอง เราทำหน้าที่การงานมา เรามีสิ่งแลกเปลี่ยน เห็นไหม เราไปแลกเปลี่ยนสินค้านั้นมา ถูกต้องตามกฎหมายนะ เราได้สินค้านั้นกลับมาเป็นของเราละ เราต้องการสิ่งใด เราต้องการอาหาร ต้องการเครื่องนุ่งห่ม ต้องการเครื่องมือกลไกสิ่งต่างๆ เรามีเงินมีทอง เราไปแลกเปลี่ยนมาได้หมดแหละ

จิต ! จิตถ้ามันออกวิปัสสนา จิตที่ออกวิปัสสนา เห็นไหม มันมีการแลกเปลี่ยนระหว่างกิเลสกับธรรม ถ้ากิเลสกับธรรมมันเกิดขึ้นมา นี่มันเกิดขึ้นจากกระทำของเรา ถ้า

มันเกิดขึ้นจากการกระทำของเรานั้นต้องรู้.. รู้ทุกอย่าง แม้แต่จิตเป็นสมาธิก็รู้ว่าเป็นสมาธิ แล้วจิตออกวิปัสสนามันก็รู้ของมันชัดเจนมาก ! นี่มันไม่สักแต่ว่ารู้

สักแต่ว่ารู้.. สักแต่ว่ารู้นี้มันเป็นผลของสมาธิ ถ้าสักแต่ว่ารู้นี้เป็นขั้นของสมาธิ เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ ตามธรรมชาติของมัน แต่ถ้ามันวิปัสสนาไปจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถ้าถึงที่สุดแห่งทุกข์นั้น มันไม่สักแต่ว่าเพราะอะไร เพราะมันปล่อยของมันจริง เพราะเราได้สิ้นค้ำนั้นมา

สินค้ำเราได้ของเรามาแล้ว สินค้ำนี้มันเป็นประโยชน์กับเรามากน้อยขนาดไหน เราจะรู้ว่ามันเป็นประโยชน์กับเราจริงหรือไม่เป็นประโยชน์กับเราจริง ถ้าเป็นประโยชน์กับเราจริง เห็นไหม คุณนี้เราไปตลาดกัน นู้นก็อยากได้ นี้ก็อยากได้ เอาไปกองไว้ที่บ้าน รกทั้งบ้านเลย ใช้ประโยชน์อะไรไม่เป็น

จิต.. เวลามันออกรู้นะ จิตเวลาถ้ามันสงบ เห็นไหม ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ นี้แล้วมันออกรู้ออกศึกษาของมัน มันจับผิดจับถูก เวลาพิจารณาภายในเห็นกายเห็นอะไรบ้าง เห็นเส้นขน เห็นเส้นผม เห็นผิวหนัง เห็นต่างๆ นี้ความเห็นนะ ถ้าเห็นเกิดขึ้น ถ้าเราเห็นแล้วเราใช้ปัญญาขึ้นมา มันจะดูดีดีมาก คนมันจะดูดีดี มันจะเข้าไปถึงหัวใจ มันแทงเข้าไป ชำแรกเข้าไปในใจเลยละถ้ามันเป็นวิปัสสนา

ถ้ามันเป็นวิปัสสนาเพราะอะไร เพราะมันไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นโดยความเป็นจริง “เห็นโดยความเป็นจริง ! รู้.. เห็น.. ตามความเป็นจริง !” เห็นไหม ชัดเจนไหม.. ชัดเจนมาก !

ฉะนั้นสิ่งที่บอกว่ามันจะเป็นมา.. เป็นมาเพราะความเป็นไป เพราะความชัดเจน เพราะความรับรู้ขึ้นมา นี้รู้ ! รู้แล้วศึกษา แล้วใคร่ครวญ แล้วมีการกระทำ.. พอมีการกระทำ พอมันเริ่มปล่อยวางเข้ามา มันปล่อยวางเพราะเหตุใด มันปล่อยวางเพราะจิตมันเป็นไฉน

เกิดนี้เกิดมาจากไหน เพราะมีวิชาใช้ไหม เพราะเราหลงในตัวเราเองใช้ไหม เราหลงกับจิตเราเองใช้ไหม นี่วิชาความไม่รู้มันปิดบังตาไว้ แล้วชีวิตเราก็เกิดมานี้ ทุกข์ ลุ่มๆ ดอนๆ

คนเราเกิดมามีบุญพาเกิดนะ เกิดมาทำอะไรก็ได้ประสบความสำเร็จ เกิดมาในชาติ
ในตระกูลที่ดี พ่อแม่เป็นสัมมาทิฐิ เป็นพ่อแม่ที่ดี เราก็มีความสุขมีความร่มเย็น ถ้าเรา
เกิดมาเกิดมาโดยทุกข์โดยยาก เกิดมาพ่อแม่เป็นมิชฌาทิฐิ คูติ มิชฌาทิฐิเราไม่ได้พูด
ถึงชาวพุทธนะ เราพูดถึงนอกพุทธศาสนา เห็นไหม เขาไม่สนใจหรอก เขาพาไปทางอื่น

เกิดดีเกิดชั่ว ! ความเกิดนี่อะไรมันพาเกิดละ เราไปเกิดในพ่อแม่ทำอะไรพาเกิด..
กรรมพาเกิด ถ้ากรรมพาเกิดนะ การกระทำนี้มันมีวิชาในหัวใจของมัน ถ้ามีวิชาใน
หัวใจของมันนี่อะไรพาเกิด.. จิตนี้มันพาเกิด ! ถ้าจิตนี้พาเกิด เห็นไหม เราเกิดกับพ่อกับ
แม่ เกิดมาสายบุญสายกรรม แต่จริงๆ คือตัวมันพาเกิดจริงๆ คืออวิชชามันพาเกิด

นี่มันพาเกิดแล้วมันอยู่ที่ไหน ที่เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้ามา นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้เข้ามาที่ไหน ก็ชี้เข้ามาที่ภวาสวะ ชีมาที่ภพ ชี
มากิลส กิลสมันอยู่ที่ไหน.. ความหลงผิดมันอยู่ที่ไหน.. ชีเข้ามาที่นี้ พอชี้เข้ามาที่นี้ พอ
เราศึกษาแล้วเป็นปริยัติใช่ไหม พอเราปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจิตสงบขึ้นมามันก็เจอตัวตนของ
มัน เวลาเจอตัวตนของมันนะ ถ้าจิตมันสงบแล้วมันออกเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต
เห็นธรรม นั่นละ.. นั่นละความจริง !

นี่รู้จริงทำจริง ! รู้จริงทำจริงนี่ภาคปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติขึ้นมา เห็น ไหม จิตนี้มันเกิดมา
จากไหนละ จิตนี้มันเกิดมาจากไหน ทำไมมันมาเกิด เกิดมาแล้วทำไมมันทุกข์มันยาก
แล้วทุกข์ยากเพื่อใคร แล้วเราเกิดมาคนหลงโลก เขาเกิดมาเขาหลงโลก หลงทรัพย์
สมบัติ เขาก็หาของเขา เขาก็ตื่นของเขาไป

เราเกิดมาเราก็อยากมีทรัพย์สมบัติเหมือนกันนะ เราก็อยากมีความสุข แต่มี
ความสุขนี้เรามีความสุขเพื่อชีวิตหนึ่ง แต่ ! แต่ถ้ามันตายจากชาตินี้ไป แล้วไปเกิดอีกนี่เรา
จะทุกข์กว่านี้ไหม แล้วเราเกิดมา สิ่งที่ว่าเขาหาทรัพย์สมบัติมานี้ ว่ามีเท่านั้นจะมีความสุข
มีเท่านั้นจะมีความสุข แล้วมีใครมีความสุขจริงบ้างละ นี่อุตสาห์หามา พยายามแสวงหา
มา หามาก็มาเป็นภาระของตัว หามาก็เพื่อเป็นบ่วงของตัว โഴ้ทองคล้องใจก็คล้องผูกคอ
ผูกขา ผูกแขน ผูกหมดเลย ! นี่ถ้าเราคิดโดยธรรม..

แต่คิดโดยโลกเขาก็มีความสุขของเขา นั่นก็เรื่องของเขา แต่ชีวิตเขาจะสูญเปล่า
ทำบุญกุศลก็ได้บุญกุศลติดตัวเขาไป แต่เขาไม่ได้แก้ไขในจิตใจของเขา แต่เราทำๆ พอเรา

ทำขึ้นมาไม่มีปัญญาเทียบเคียง เห็นใหม่ ถ้ามีปัญญาเทียบเคียงสิ่งจากข้างนอกข้างในใช่
ใหม่

ถ้าข้างนอกเขาเป็นทุกซอกทุกกัน แล้วข้างในของเราล่ะ เราอยากได้เหมือนเขาใหม่
เราอยากเป็นเหมือนเขาใหม่ เราจะมีจุดยืนของเราใหม่ เราจะสร้างของเราใหม่.. เห็นใหม่
ปัญญามันย้อนกลับมา แล้วเราทำของเราได้

ถ้าเราทำของเราได้ เราวิปัสสนาของเรา นี่เวลาปัญญามันเกิดนะ มันสะท้อน
หัวใจ.. ไม่มีอะไรเป็นสักแต่ว่าหรอก มันเป็นความจริงนะ ถ้าสักแต่ว่าเริ่มต้น นี่เราจะ
ไม่ได้สิ่งใด ไม่รู้สิ่งใด ไม่มีสิ่งใดคิดไม่ติดมือเลย เป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า แล้วพูดแต่ปาก

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นไปตามความเป็นจริง เราจึงเห็นจริง แล้วเราทำของ
เราจริงนะ เวลานั้นปล่อย เห็นใหม่ พิจารณาไปแล้วมันจะปล่อย ปล่อยเป็นครั้งเป็นคราว
นะ ตักตบกาน ปล่อยแล้วอย่าชะล่าใจ แม้แต่ทำความสงบของใจ

นี่จิตนี้สมาธิเป็นอนิจจัง ทุกอย่างเป็นอนิจจังหมดแหละ นี่สัพเพ ธัมมา อนัตตา
ความแปรปรวนของมัน แต่จริงๆ คือมันเป็นอนิจจังของมันทั้งนั้นแหละ ทุกอย่างมัน
เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป มันจะแปรปรวนของมัน เห็นใหม่

ทางวิปัสสนาก็เหมือนกัน เวลาวิปัสสนาเราใช้ปัญญาไปนี่ ถ้าเราใช้ปัญญาของเรา
ครบวงรอบของมัน คือถ้าใช้ปัญญาแยกแยะของมัน ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ถ้า
มันพิจารณาของมันไป มันปล่อยของมันจริงๆ แต่วงรอบของเขา.. คุณิ เราหุงข้าวนี้ ถ้าพูด
ถึงเรามีน้ำ มีข้าว มีไฟ มีไฟ ทุกอย่างมีความสมดุลของมัน ข้าวก็สุกเป็นธรรมดา สุกแล้ว
เราต้องหุงข้าวต่อไปอีกไหม เราจะกินข้าวที่มี

นี่ก็เหมือนกัน วงรอบของมัน เห็นใหม่ คุณิ เวลาเราพิจารณาของเรา มันก็
เหมือนกับเราหุงข้าว ข้าวก็ต้องสุกเป็นธรรมดา.. เราวิปัสสนาด้วยหัวใจ หัวใจมันสงบ
แล้วนะ มันไม่สักแต่ว่าหรอก มันเป็นความจริง จับต้องได้จริงๆ นี่แหละ วิปัสสนาจริงๆ
นี่ทำนี่เหนื่อยยาก

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” แต่เหตุมันสมควรแค่นี้ไง เหตุมันสมควรแค่นี้ ! แต่ถ้าเราทำงานมีความชำนาญ เห็นไหม หลวงปู่มั่นพูดไว้ในมุตโตทัยว่า “หมั่นคราดหมั่นไถ” ในที่นาของเรา นี่ทำนาก็ปี ก็ร้อยปีก็ทำนาในที่นาของเรานี้แหละ หมั่นคราดหมั่นไถ หมั่นทำให้มันสมควรของมัน

หัวใจของเรานี้หมั่นคราด หมั่นไถ หมั่นฝึก หมั่นซ้อม หมั่นวิปัสสนา แต่ด้วยความชะล่าของเรา ทำมาเกือบเป็นเกือบตาย ตั้งสติก็ล้มลุกคลุกคลาน ทำสมาธิขึ้นมาได้ก็แหม.. มีความสุขมาก เวลาปัญญาเกิดขึ้นมานี้ โอ้โฮ.. ยอดเยี่ยม ! ยอดเยี่ยม ! เผลอใจ ทำนาหนเดียวนี่คิดว่าจะกินไปตลอดชาติ ไม่พอกิน.. มันไม่พอกินหรอก แต่ถ้าเราทำของเราทุกปี เราทำบ่อยครั้งนะ ปีหนึ่ง ๒ หน ๓ หนนี้ ยิ่งฉางเราจะเต็มไปด้วยข้าวเลย

เราวิปัสสนาของเราไปบ่อยครั้งเข้า.. บ่อยครั้งเข้า เราวิปัสสนาของเรา เราใช้ปัญญาของเราไป หน้าที่ของเรา.. ชาวนาเขาหาข้าวนะ เราเป็นฆราวาสปฏิบัติธรรม เราทำนี่เราจะหาคุณธรรม เราจะหาอริยทรัพย์ เราจะหาความเป็นจริง แต่ความเป็นจริงธรรมะนี้มันเป็นนามธรรม การแสดงธรรมเป็นบุคลาธิษฐาน เปรียบเทียบให้เห็นว่าชาวนาเขาทำอย่างนั้น เราไม่ใช่ชาวนา เราเป็นนักปฏิบัติ ! เราเป็นพระเป็นเจ้า ! เราจะพ้นจากทุกข์ ! เราจะชำระกิเลส !

เราก็หมั่นเพียรของเรา.. ทำซ้ำทำซาก ทำซ้ำทำซาก นีตทั้งคปทาน มันปล่อยวาง.. ปล่อยวาง เห็นไหม เวลามันปล่อยวางถึงที่สุดของมัน เวลามันขาด ! สังโยชน์มันขาด ! มันขาดออกไปจากใจ..

ใจที่มันมาเกิด นี่กิเลสตัณหาความทะยานอยากพาเรามาเกิด ใจสังโยชน์นี้สังโยชน์คือความไม่รู้ของมัน สักกายทิฏฐิ ความไม่รู้ที่ทิฐิในใจนี้ สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด ! จิตมันเห็นผิดเพราะอวิชชามันพาเห็น พอไปเห็นผิดมันก็อยู่กับมัน โอ้.. ของกู ! ของกู ! นี่มันเห็นผิด แต่พอมันปล่อยหมดนะ

“สิ่งใดมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นมันต้องดับเป็นธรรมดา”

นี่เวลาเราวิปัสสนา เห็นไหม วิปัสสนาก็ปล่อย.. ปล่อย นี่มันก็สิ่งใดมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นมันต้องดับเป็นธรรมดา แต่มันก็จัญจัญ สัจจัญจัญนี่มันไม่ชัดเจน

ของมัน.. ไม่ชัดเจน จิตมันตึงคะมันก็ปล่อย ถ้ามันยังไม่ขาดนี้ มันปล่อย.. มันก็เหมือนกับเราเป็นลูกหนึ่งกับเจ้าหนึ่ง เออ.. ต่อรองกันไป ต่อรองกันมา จะให้เมื่อนั้น จะให้เมื่อนั้นะ แต่เจ้าหนึ่งปล่อยมันก็หลบเลี่ยงไป

นี่ก็เหมือนกัน พอเวลามันปล่อย ปล่อยขนาดไหนนะ.. นี่กิเลสกับกรรม ! กิเลสมันก็ต่อรอง กิเลสนะ.. แก่นของกิเลส กิเลสนี้ร้ายนัก ไม่ต้องไปโทษที่ไหน ไม่ต้องไปน้อยเนื้อต่ำใจ ทุกๆ ดวงใจมีกิเลสหมด เราถึงมีความเห็นผิดจากกรรมะ แต่ถ้าเราไปรู้กรรมะจริงขึ้นมาแล้วจะเป็นกรรมขึ้นมาในหัวใจ ไม่ใช่เห็นตรงกับกรรมะหรือ มันเป็นกรรมจริงๆ เลย !

ใจมันเป็นกรรมขึ้นมาเลยมันถึงเป็น นี่ไง เพราะมันชัดเจนของมันอย่างนั้น นี่ไง เพราะมันทำจริงรู้จริง ต้องทำจริงๆ รู้จริงๆ ไม่ใช่สักแต่ว่า สักแต่ว่าหรือ.. ถ้าสักแต่ว่านี้ มันเริ่มปฏิบัติเสมาตั้งแต่ต้น มันทำให้เราล้มลุกคลุกคลานมาตั้งแต่ต้น ทำให้เราเป็นคนอ่อนแอ ทำให้เราเป็นคนจับจด ทำให้คนเรามากง่าย !

แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา.. เราทำจริงของเราขึ้นมา แล้วมันรู้จริงๆ ขึ้นมานี้ ใจมันเป็นกรรมขึ้นมาเลย แล้วถ้าหัวใจเป็นกรรม มันเป็นอกุศลกรรม ถ้ามันพิจารณาจนมันปล่อย มันขาดออกไปแล้วนี้ เห็นไหม สักกายทิฐิ

สักกายทิฐิ.. ทำไมมันมีทิฐิอันนี้ละ ทำไมมันมีสักกายทิฐิ ทิฐิมันเกิดมันเห็นอย่างไร แล้วเวลามันขาดไปนี่อะไรมันขาดไป แล้วที่ถูกมันถูกอย่างไร แล้วทิฐินี้ สัมมาทิฐิ สัมมาความถูกต้องที่ถูกต้อง นี่ความถูกต้องดั้งเดิมที่มันเกิดขึ้นมาจากใจนี้ มันทำอะไรมา มันทำอะไรมา.. แล้วทำมาแล้วนี่มีอะไรรองรับมา

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

เหตุมันสมคูลกันอย่างไร ถ้าเหตุมันสมคูล ครูบาอาจารย์ของเราถ้าทำสมาธิได้ ชำนาญมาก ก็สอนได้ในขั้นของสมาธิ แต่ถ้าครูบาอาจารย์ของเราจะ ถ้าพิจารณาเป็นขั้นหนึ่ง กายนอก กายใน กายในกาย จนถึงที่สุดเลย นี่สอนได้หมดแหละ แต่ถ้าได้ขั้นหนึ่ง ได้แค่ไหนพูดได้แค่นั้นนะ พูดถูกต้องได้แค่นั้น ถ้าสูงกว่านั้นผิด เพราะสูงกว่านั้นคือเดา

แล้วถ้ามันเป็นความจริงอะไรมาเดา คนมันทำมากับมือมันเอาอะไรมาเดา มันจริงนี่มันจริงมาจากใจ เห็นไหม นี่อะไรมันเป็นทีลึล๊ะ ทีลึความเห็นผิด ผิดอย่างไร แล้วถ้าความเห็นถูก ทำไมถึงเห็นถูกล่ะ เห็นถูกเพราะจิตมัน.. นี่จิตจิต เอาตัวจิต เอาตัวสมาธินี้ ออกไปใคร่ครวญ ออกไปวิปัสสนา เอาไอ้ตัวโง่ๆ นี่ ไอ้ตัวที่มันเกิดอยู่นี้ ไอ้ตัวที่มันโดนปิดตาแล้วมาเกิดเป็นมึง ที่นั่งพูดอยู่นี้เออ มึงนั่นแหละดูเขา !

ดูให้มันตามความเป็นจริง เห็นไหม พอดตามความเป็นจริง มันรู้จริง ความรู้จริงนะ เหมือนกับขอนไม้มันทิ่มตา นี่ความเป็นจริงมันทิ่มเข้ามาในหัวใจ หัวใจมันเอาอะไรมิดบอดอีกล่ะ ถ้ามันไม่มีบอดมันก็ถูกต้อง นี่ความถูกต้องของมัน

ถ้าความถูกต้อง นี่ไง ทำจริงๆ ! ไม่ใช่สักแต่ว่าห rokok ทำจริงๆ รู้จริงๆ เห็นจริงๆ แล้วปล่อยวางจริงๆ พอจริงๆ นี่ พอมันปล่อยวางไปแล้ว เห็นไหม นี่จิตใจเราเริ่มก้าวเดินต่อไป ถ้าก้าวเดินต่อไปคือทำความสงบของใจให้มากขึ้น ถ้าทำความสงบของใจ เพราะทำความสงบของใจนี้มันมีอุปสรรค มันมีธรรมชาติส่วนหนึ่งในหัวใจของเรา

ธรรมชาติส่วนหนึ่ง เห็นไหม ธรรมชาติของโศดาบันนี่เป็นส่วน ๑.. ธรรมชาติของพระสัทธาคามิเป็นส่วนที่ ๒.. ธรรมชาติของพระอนาคามิเป็นส่วนที่ ๓.. ธรรมชาติของพระอรหันต์เป็นส่วนที่ ๔.. ๔ ส่วนทั้งหมด ! หัวใจ ๔ ห้อง มันครอบคลุมไปด้วยธรรม ถ้าครอบคลุมไปด้วยธรรมทั้งหมด ธรรมนี้เป็นธรรมทั้งแท่ง ถ้าเป็นธรรมทั้งแท่งขึ้นมา มันเป็นสังฆธรรม ถ้าเป็นธรรมทั้งแท่งแล้วมันถึงเป็นคุณธรรมโดยสมบูรณ์ แต่ของเรายังไม่สมบูรณ์ขึ้นมา เราต้องก้าวเดินของเราขึ้นไป

ความก้าวเดิน เห็นไหม คูสิ เรามาเกิดนี่เกิดเพราะอะไร เรามาเกิดเพราะมีวิชา เรามาเกิดเพราะความไม่เข้าใจ เพราะเราไม่รู้เราถึงเกิดเป็นมนุษย์ แต่เกิดเป็นมนุษย์ในปัจจุบันนี้ เราเกิดมาในพุทธศาสนานี้เราจะทำคุณงามความดีของเรา ถ้าทำคุณงามความดีของเรา นี่จิตใจที่มีคุณงามความดีเข้ามาในหัวใจแล้วมันก็มีความขยันหมั่นเพียร

พอเวลาไม่เป็นก็ล้มลุกคลุกคลาน เป็นพระโศดาบันนี่ภาวนาไม่เป็นอีกหรือ เป็นพระโศดาบันมันก็ต้องภาวนาเป็นของมันแล้วใช่ไหม ถ้าภาวนาเป็น.. สิ่งที่ว่าภาวนาเป็นนี่มันเป็นเรื่องรองรับว่า จิตถ้าไม่มีธรรมเป็นเครื่องรองรับเลยนี่มันเป็นปุถุชน

ปุถุชนนี้ทำสมาธิเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ ปัญญาที่ไม่มี ไม่มีอะไรเป็นบาทฐานเลย แต่ถ้าเราปฏิบัติของเราขึ้นมาจากสมาธิ จนเห็นว่าความเห็นผิคนั้นมันได้หลุดออกไปจากใจ สังโยชน์ขาด สังโยชน์ ๓ ตัวนั้นหลุดออกไปจากใจ การทำความสงบของใจมันง่ายขึ้น เพราะมันมีฐาน มีสังกรรมส่วนหนึ่งในหัวใจของเรา

ธรรมะเป็นอกุปปธรรม ไม่มีวันเสื่อมแน่นอน ! มันรองรับสภาวะของจิตนี้ให้มันทำความสงบได้ดีขึ้น แต่ความสงบอันนี้มันยังไม่เพียงพอ เห็นไหม โสคาปัตติมรรค.. สกิทาคามิมรรค..

“โสคาปัตติมรรค กับสกิทาคามิมรรคแตกต่างกันอย่างไร”

มิด.. อารุขที่จะให้ทำลายข้าศึกนี้มันมีหลายชนิด สิ่งที่มีคุณภาพที่สูงกว่า สิ่งที่มีมันสูงกว่ามันต้องได้ประโยชน์ได้มากกว่า โสคาปัตติมรรคมันก็ให้ผลโสคาปัตติผล ความที่เป็นโสคาปัตติมรรคนี้โสคาปัตติผลมันรองรับอยู่ เราจะทำสกิทาคามิมรรค เราจะทำความสงบให้มากขึ้นไปมากกว่านี้ ต้องมีความสงบให้มากขึ้นกว่านี้ เห็นไหม มันถึงต้องกำหนดพุทโธ พุทโธ หรืออัปปนาสมาธิให้สมาธิมันเข้มข้นขึ้น

พอมันเข้มข้นขึ้นแล้วมันออกใช้ปัญญา เพราะ ! เพราะมันได้ฝึกงานมาแล้ว มันได้ทำตามจริงจังมาแล้ว มันไม่เป็นสักแต่ว่าหรือ นึกคนที่ภาวนามีหลักมีเกณฑ์ มันจะรู้เลยว่าไอ้สักแต่ว่านี่จี้ไม้!

ไอ้สักแต่ว่านี่ สักแต่ว่ากันไป สักแต่ว่ากันไปมันถึงไม่ได้หลักไม่ได้เกณฑ์ เพราะเรามีความขยันหมั่นเพียร เราทำด้วยความจริงจังของเรา ใครจะสักแต่ว่ามันเรื่องของเขา เราไม่สักแต่ว่า เราทำจริงๆ.. ทำจริงๆ มันก็เห็นผลจริงๆ ไซ้ไหม พอเห็นผลจริงๆ นี้เราจะทำของเราต่อขึ้นไป มันก็จะมีความจริงจังมากขึ้น มีความวิริยะอุตสาหะมากขึ้น พอมีความวิริยะอุตสาหะมากขึ้นนี้สมาธิมันก็เข้มข้นขึ้น

จากโสคาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรคนี้ อะไรเป็นสกิทาคามิมรรค เหตุผลที่รองรับ สิ่งที่รองรับเป็นสกิทาคามิมรรคคือสมาธิ สมาธิที่มันละเอียดขึ้นไป เวลาจิตที่เป็นสกิทาคามิมรรค มันจะออกใช้ปัญญา พอออกใช้ปัญญามันก็เป็นสติปัญญา ๔

เหมือนกัน มันเป็นภายนอก ภายใน ภายในกาย แต่ความเห็นของกายนี้เป็นความเห็นของความละเอียดอ่อน มันละเอียดอ่อนอย่างไร

เห็นกายเหมือนกัน แต่กายคนละชั้นตอนของมัน กายที่ละเอียดกว่านี้ พอมันละเอียดกว่า มันพิจารณาของมัน มันแยกแยะของมัน เห็นไหม ถ้าแยกแยะของมัน นี่แยกแยะ ถ้ามีกำลังของมันเพราะอะไร เพราะคนเคยมีประสบการณ์ พอมีประสบการณ์ การกระทำมันจะง่ายขึ้น มันก็ทำจริงจั่งทั้งนั้นแหละ

มันต้องมีความจริงจั่งตลอดไป มีความจริงจั่ง มีการกระทำตลอดไป เห็นไหม คุณใช้เวลาเขาไปจ่ายตลาดกัน ของที่มีคุณภาพมากราคาก็ต้องแพง ถ้าของที่แพงขึ้นมา ถ้าเราต้องการนี้เราต้องหาทุนมาก หาจำนวนเงินพอกับสินค้านั้น สิ่งที่เราจะต้องการมรรคผลที่มันสูงขึ้นไปนี้ มันก็ต้องมีกำลัง มีสติปัญญาที่เข้มข้มขึ้น ถ้าเข้มข้มขึ้นนี้เราก็ต้องต่อสู้แล้วต่อสู้กับใครละ..

ไปตลาดมันจะง่ายกว่านะ ในเมื่อผู้ที่ขายสินค้าเขาก็อยากขายสินค้าเขา เราผู้ซื้อเราก็อยากได้ของเขา เขาก็อยากขายของเขา มันมีความเห็นร่วมกัน ธุรกิจนี้มันขนมาได้เลย แต่ต่อสู้กับกิเลส นี่เราทำด้วยความจริงจั่ง ต่อสู้กับกิเลส กิเลสมันพลิกมันแปลงเพราะอะไร เพราะกิเลสมันไม่ยอมเสียที่อยู่ของมันนะ สิ่งที่เราสู้กับเรานี้มันได้ผลประโยชน์มาร่วมกัน

แต่กิเลสกับธรรม.. กิเลสคือกิเลสเรา กิเลสของเรา นี่เราเป็นคน เรามีความวิริยะอุตสาหะ เราต้องการพ้นจากกิเลส เราคิดว่าเรามุ่งดี เราทำความดี..เรามุ่งดีทำความดี กิเลสมันต้องเปิดช่องให้เราสิ ก็เราเป็นคนดี เราอยากได้ของดี เราจะทำความดีนี้ กิเลสมันก็ต้องให้เราทำได้สะดวก กิเลสมันล่อเข้าไป แล้วมันกระแทกที่ที่เดียวนะ คิดทีเดียวนี่ก็ลิ่งไปเลย!

กิเลสเรานี้แหละ ! เพราะอะไร เพราะอวิชาความรู้ พญามารมันอยู่ในใจเรา มันจะยอมเสียพื้นที่ที่ไหน มันก็เหมือนเรา เรายอมให้ข้าศึกศัตรูฆ่าเราไหม ไม่มีใครยอมให้ศัตรูข้าศึกทำลายเราหรอก เราก็ต้องการชีวิตเรา เราต้องการกำไร ต้องการชนะเขาทั้งนั้นแหละ เราไม่ยอมแพ้ใครหรอก

กิเลสนี้ละ อวิชชาเรามีมันอยู่ในหัวใจมันจะยอมใคร มันไม่ยอมใครหรอก ถ้ามันไม่ยอมใครมันก็หลอกมันก็ล่อใจ เราไปตลาดนะเขาไม่ล่อเราหรอก ถ้าเขาล่อเขาล่อเพื่อประโยชน์ แต่เราต้องการสินค้าเขา มันเอออวยกันอยู่แล้ว เขาให้อยู่แล้ว แต่กิเลสนี้ถ้ามันเอออวย มันก็เอออวยให้เราหลง นั่นก็เป็นสักแต่ว่า นี่ก็รู้แล้ว นั่นก็เป็นธรรมชาติ โน้นก็เป็นความว่าง อู้ฮู.. ฐึไปหมดเลย แล้วก็เชื่อ ! เชื่อก็เรียบร้อย เสื่อมหมด

ถ้าเชื่อนะ เพราะเชื่อปั๊บมันจะปล่อยวาง ถ้ามันคิดนะ.. คนไม่ภาวนาไม่รู้จักคำว่าคิด คำว่าคิดคือมันเชื่อมันว่าสิ่งนั้นถูกต้อง มันเชื่อมันว่าสิ่งที่เราทำเนี่ยดี พอเชื่อว่าดีนะ คุณสิ คนกำทอง เห็นไหม ทองมันก็ต้องดีแน่นอน.. คนกำขี้ แล้วบอกว่าขี้คือทองมันจะดีไหมละ ขี้กำใหม่ ๆ นะ ขี้สด ๆ มันก็ยังไม่เหม็นเท่าไหรนะ แล้วพอกำไปนาน ๆ เข้า ขี้เนี่ยมันจะเหม็นไปเรื่อย ๆ

นี่ไง เวลามันไปกำกิเลสอยู่ กิเลสมันหลอก พอกิเลสมันหลอกก็กำขี้ แล้วก็บอกว่าโอ๊ย.. ว่าง อ้อ.. สักแต่ว่า อู้ฮู.. สุขยอด อู้ฮู.. ว่างหมดเลย กำขี้เดี๋ยวมันจะเหม็น ! แต่ถ้ามันเป็นทองนะ กำทองมันไม่มีเสียหายหรอก ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นทอง แต่กิเลสมันเป็นขี้ กิเลสขี้โลก ขี้โกรธ ขี้หลงนี่มันเป็นขี้ทั้งนั้นแหละ มันจะหลอกหลวงเรา มันจะให้เราอยู่ในอำนาจของมัน แล้วเราจะทำดี เราจะมีสติปัญญาแค่ไหน เราจะมีสติเตือนเราขนาดไหน

ถ้าเราเตือนเราได้นะ เราค้นคว้า งานข้างนอกเขาช่วยเหลือกิจการ งานของโลก งานของสังคม เขาจะได้ช่วยเหลือกิจการกัน งานในการพ้นจากกิเลสคืองานของเรา เราต้องทำของเราเอง

นี่ขนาดเราทำของเราเองนะ คุณสิงานบ้าน เราเป็นแม่ครัวเราก็ทำของเราเอง ในบ้านนี้เราก็ทำของเราเอง นี่มันงานนอก ใ้องานในหัวใจที่มันทำ นี่สติปัญญานะ เราทำงานบ้าน คุณสิแม่ครัว แม่บ้าน เราจะต้องทำความสะอาดทั้งวันทั้งคืน.. ทั้งวันทั้งคืน ไม่มีวันจบหรอก บ้านเราเนี่ยทำแล้วทำเล่า ทำแล้วทำเล่า ไม่มีวันจบหรอก แต่มันก็ยังเป็นงานข้างนอก เห็นไหม แต่ก็งานของเราเอง

แต่ถ้างานของจิตนะ สติมันอยู่ที่ไหน สมาธิมันอยู่ที่ไหน มันเป็นนามธรรม นี่งานของเราเอง.. งานของเราเอง เราจะค้นคว้าของเราเอง เวลาพิจารณาขึ้นไป เห็นไหม จิตมัน

เป็นธรรมดาๆ ขึ้นมา “โอปนยโก.. เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาบูชาธรรม” ก็มาดูผลงานไง มาดูสติ ความร่มเย็นเป็นสุข ถ้าจิตมันสงบได้ จิตมันพิจารณาแล้วมันปล่อย โอ้โฮ.. มีความร่มเย็น เป็นสุขมาก

แต่เวลาจิตมันเสื่อมนะ เสื่อมคือสมาธิมันไม่มีกำลัง มันวิปัสสนาไปแล้วนะ มันเอาหัวชนภูเขาอะ คิดเท่าไรก็ไม่ออก นี่เวลาพิจารณาภายในนะ ภายก็ตกๆ หล่นๆ ภายก็ไม่เห็น สมาธิก็เสื่อม สมาธิก็ อู๋.. ทุกข์ยากไปหมดเลย เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูความทุกข์ ใจ ดูสิ มาดูสำนักปฏิบัติ กำลังเดินเอาหัวชนฝาอยู่เนี่ย เดินไปเดินมามันจะเอาหัวเดินต่าง ทำอยู่แล้ว ! มันทุกข์มาก ! เห็นไหม เวลาจิตมันเสื่อมขึ้นมาะ นี่มันก็แก้ไขของมันสิ

เวลาเราปฏิบัตินะ มันจะมีอะไร ก็เลสมันจะเอากลีบดอกกุหลาบมาให้เราเดิน มันเป็นไปไม่ได้หรอก.. มันทั้งคิดทั้งวาง ทั้งมีการกระทำทั้งนั้นแหละ เราต้องมีสติปัญญา เวลามันเสื่อมมันถอยนะ นี่ครูบาอาจารย์เราก็มั้ ครูบาอาจารย์เราก็มั้ทุกข์มาก่อน เห็นไหม มันเหมือนกับเราไม่ใช่ทุกข์คนเดียว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทดสอบตรวจสอบมา ทุกข์กว่าเราเยอะมาก ถ้า มันคิดได้อย่างนี้ละ ความชุ่มชื้นจะกลับมา ความเข้มแข็งจะกลับมา ทุกอย่างพอกกลับมา นี่มีการกระทำขึ้นมา มันก็สดชื่น แต่ถ้ามันน้อยเนื้อต่ำใจ นี่กิเลสมันน้อยเนื้อต่ำใจอยู่แล้ว

คนทำงานมันเหนื่อยมากนะ นี่แล้วงานนอก-งานใน นี่งานของเราเอง งานรื้อภพ รื้อชาติ เราถึงได้มานะบากบั่น.. เราจะมานะบากบั่น เพื่อให้จิตของเรามันมีอำนาจวาสนา บารมี เราทำสิ่งใดนี่ก็เพื่อความร่มเย็นในหัวใจของเรา เราพยายามเสียดสละตัวต่างๆ ก็เพื่อหัวใจของเราให้แหละ ให้มันมีอำนาจวาสนาบารมี อย่าได้เชื่อสิ่งใด อ่อนไหวไปกับสิ่งใด

กิเลสมันฉลาดมาก มันเสนอสินค้ามานะ นั่นก็ว่าง นั่นก็สักแต่ว่า มันเสนอมาแต่ สิ่งดีๆ ทั้งนั้นแหละ สิ่งดีๆ ลอกเลียนมาจากธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าที่เราที่รู้อยู่แล้ว เราได้อยู่เนาะว่าเป้าหมายของเราก็คือการปล่อยวาง เป้าหมายของเราก็คือ การฆ่ากิเลส พอเวลากิเลสมันเสนอมานะว่า นั่นว่าง.. เราก็มั่นใจ เราก็มั่นใจว่ามันเป็นความจริง พอคิดว่าเป็นความจริงขึ้นมาเราก็มั่นใจ เราคิด.. สติปัญญาเราก็มั่นใจวาง อ่อนแอลง อ่อนแอลงนะ จิตก็ถดถอย.. ถดถอย รู้ตัวอีกทีหนึ่งนะเสื่อมหมดแล้ว

ถ้าเราตั้งใจของเรา เราปฏิบัติของเรา เราเข้มแข็งของเรา นี่พิสูจน์ตรวจสอบนะ มันอยู่ที่พิสูจน์ตรวจสอบนะ ขิปปาภิญญาเน่ ที่เดียวถึงสิ้นกิเลสได้ เราพวกเวไนยสัตว์ เรายังมีโอกาสนะ เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เรามีความสนใจพุทธศาสนา แล้วเรามีความสนใจในการปฏิบัติ นี่เรามีโอกาส แล้วมีโอกาสแล้วตอนนี้กำลังทำอยู่ แล้วทำอยู่นี่มันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ

อ้าว... เวลามันไม่ได้ทำเลยมันก็คนดิๆ ไร เวลาเราปฏิบัติขึ้นมาจนถึงระดับนี้แล้ว มันจะเสื่อมบ้าง มันก็เรื่องธรรมดา ถ้ามันเสื่อมๆ เพราะอะไร เสื่อมเพราะเราเดินเลื้อย เสื่อมเพราะเราไม่ดูแลของเราเอง

เราอยู่กับครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านสอนประจำ นี่เวลาปฏิบัติแล้วให้รักษาใจของตัว ให้ดูแลใจของตัวให้ดี อย่าไปคลุกคลี อย่าไปทำ เพราะการคลุกคลี การเป็นกังวล การรับรู้สิ่งต่างๆ นี่ มันทำให้จิตใจมันฟุ้งหาคเหละ นี่มันเป็นทางแห่งทางเสื่อม ! ทางเสื่อมของจิตใจ แต่ถ้าวเวลาทางเสื่อมของโลก นี่ถ้าเราไม่ดูแลกัน เราไม่ปฏิสังขารกัน มันจะเป็นความเสื่อม

ไฉอย่างนี้เราดูแลปฏิสังขารกัน แต่เวลาเราปฏิบัติขึ้นมาเราต้องดูแลใจของเรา ถ้าดูแลใจของเรามันก็จะสู่ความวิเวก สู่ความสงบของใจ งานของใจจะเกิดขึ้น วิเวกคือภาวสภาวะ คือภพ คือกรรมฐาน คือฐานการงาน พอจิตมันเข้าสู่ฐานของการงาน ถ้ามันมีสติมีสมาธิขึ้นมาเนะ เวลาเราจับต้องกาย เวทนา จิต ธรรมได้แล้ว เราจับต้องได้แล้วเหมือนเราจับนักโทษได้แล้ว นี่เราเรียกขึ้นศาลเมื่อไหร่ก็ได้

ถ้าเรามีสติมีปัญญาขึ้นมา เห็นไหม ถ้าเราเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เรารำพึงขึ้นมามันจะเกิดขึ้นมาเป็นภาพ เป็นสิ่งที่รู้ เป็นสิ่งที่เห็น แล้วเราใช้ปัญญาวิปัสสนาของเราไปบ่อยครั้งเข้า ! บ่อยครั้งเข้า.. บ่อยครั้ง ! ทำบ่อยๆ เห็นไหม หมั่นคราด หมั่นไถ หมั่นวิปัสสนา หมั่นมีการกระทำ ถึงที่สุดมันปล่อยขนาดไหน ถึงที่สุดมันจะต้องสมุจเฉทปหาน !

มันมีขอบเขตของมัน ! มันมีเป้าหมายของมัน ! มันมีบทสรุปของมัน ! บทสรุปของมันคืออริยสัจ.. ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค.. มรรคญาณ.. นิโรธคือการดับ ดับด้วยมรรคญาณ มรรคญาณนี่มันมีขอบเขตของมัน

คนเรานี้ คุณิพระอรหันต์แต่ละชนิด แต่ละประเภทต่างๆ มันก็แตกต่างกัน เราเป็นผู้ปฏิบัติ กิเลสของเราก็แตกต่างกัน ความยึดติด ความผูกมัด จริตนิสัยเราชอบสิ่งใดนี้ มันก็แตกต่างกัน

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเราใช้มรรคญาณ ที่มันเกิดขึ้นมา เวลาถึงที่สุดมาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลา มันสมุจเฉทปหาน มันสมุจเฉทปหานด้วยค่าของความเป็นมัชฌิมาปฏิปทา ด้วยค่าของคุณธรรมเหมือนกัน ! แต่ขณะที่ประพฤติปฏิบัตินี้ ความหยาบความละเอียดของใจ ความหยาบความละเอียดของกิเลส มันแตกต่างกัน

ฉะนั้นการวิปัสสนาแต่ละครั้งแต่ละรอบของจิตแต่ละดวงมันถึงไม่เหมือนกัน แต่ผลเหมือนกัน ! ผลอันเดียวกัน ! ถ้ามันถึงที่สุดของมันนะ สมุจเฉทปหานใจใหม่ นี่ใจกายมันขาด ถ้าพิจารณากาย เห็นใหม่ นี่ดินเป็นดิน น้ำเป็นน้ำ ลมเป็นลม ไฟเป็นไฟ

ถ้าพิจารณาจิต.. นี้อุปาทาน ที่ความยึดมั่นของจิต นี่มันปล่อยสักกายทิฏฐิมา มันปล่อยขั้น ๕ มา แต่มันมีอุปาทานยึดของมัน นี่มันมีอุปาทานยึดของมัน ถ้ามันพิจารณาของมัน พอมันขาด.. โลกนี้ราบหมดเลย !

“กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส” ราบหมดเลย ! นี่มันปล่อยวางหมดเลย โลกนี้ราบ เห็นใหม่ ในมุตโตทัยของหลวงปู่มั่นบอกว่า “ราบเหมือนหน้ากลอง” กลอง.. คุณิเขาตีกลอง บนกลองคุณิจึงแผ่นหนังไว้ เห็นใหม่ เรียบ ! ไม่มีสิ่งใดๆ บนนั้นเลย

จิตมันปล่อยขนาดนั้น ! พอจิตมันปล่อยขนาดนั้น นี่สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาจากไหนล่ะ นี่มันสักแต่ว่าใหม่ มันเกือบเป็นเกือบตาย ทำจริงๆ รู้จริงๆ จับต้องจริงๆ เห็นจริงๆ มันเป็นประโยชน์ของมันจริงๆ นะ.. นี่แล้วมันก้าวเดิน นี่ใจ ถ้ามันเป็นจริงขึ้นไป พิจารณาเป็นจริงขึ้นไป เห็นใหม่ นี่ตรงนี้มันจะเว้งว่างมาก แล้วสิ่งที่จะออกกามราคะ ถ้าจิตมันสงบนะ..

เจ้าหน้าที่ เห็นใหม่ เจ้าหน้าที่เขาจะจับผู้ร้าย เจ้าหน้าที่เขาปกครองบ้านเมือง ใครทำผิด ใครปล้นสะดม ใครรังแกใคร ใครฉ้อโกงใคร เจ้าหน้าที่เขาต้องไปสืบสวน สอบสวนจับคนนั้น เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของสังคม เพื่อให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข คนที่ทำผิดนี้เขาต้องเอามาไต่สวน ผิดถูกชั่วดีมากน้อยแค่ไหน ลงโทษตามนั้น

จิต.. เวลามันปล่อยวางหมดแล้ว มันปล่อยหมดเลยนี้ แล้วถ้ามันไม่ย้อนเข้าไป มันจะเห็นอสุภะไม่ได้ จิตจะเห็นอสุภะไม่ได้เลย เพราะอะไร เพราะกิเลสมันปิดบังไว้ เห็นไหม มันจะบอกว่า “ไม่มีใครทำผิด.. มีแต่คนดี.. สังคมนี้ โลกนี้ราบหมดแล้ว ไม่มีสิ่งใดเป็นโทษกับใครเลย”

แต่ถ้ามันมีสติปัญญา เราจะมีสติปัญญาแล้วทำความเข้าใจเข้ามา จิตถ้ามันสงบเข้ามาแล้วมันออกธูระ ถ้ามันออกธูระนี้มันจะเป็นมหาสติ มหาปัญญา คุณิมันเป็นมหาสติ มหาปัญญา เพราะมันเร็วขึ้น จิตมันเร็วขึ้น สายการบังคับบัญชาของจิตมันสั้นเข้า พอมันเร็วขึ้นมา เห็นไหม มันจับต้องขึ้นไป พอมันจับต้องได้นะมันสะท้อนเลื่อนลั่นนะ

ถ้าเห็นอสุภะ เห็นภายในนี่นะ มันสะท้อนมาก เพราะมันเป็นปฏิกะ กามราคะ.. สิ่งที่เป็นปฏิกะ กามราคะเพราะอะไร เพราะมันเป็นโอฆะ มันจะข้ามพ้นโอฆะ ถ้าข้ามพ้นโอฆะ.. นี่ไง นี่จิตที่พอเกิด ที่เวลาวิปัสสนาไปนี่สักแต่ว่า ทุกอย่างก็ว่าง ทุกอย่างเป็นไปหมดแล้ว ..นั่นเป็นความจี๋ไม้ของกิเลส ..นั่นเป็นความจี๋ไม้ของความไม่รู้..

แต่ถ้าเป็นความจริง เห็นไหม คนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา กว่ามันจะเข้าไปเห็นถึงอสุภะได้ กว่าเข้าไปเห็นถึงกามราคะได้ มันต้องผ่านการประพฤติปฏิบัติมาเป็นขั้นเป็นตอนเข้ามา เพราะไม่ใช่ขีปภาปัญญาที่จะถึงที่สุดแห่งทุกข์ไปเลย

แต่นี้การปฏิบัติเป็นระดับขั้นของมันขึ้นมา เวลาถ้าจิตเป็นมหาสติ มหาปัญญา แล้วถ้าออกธูระพิจารณาจับกายได้ ! จับกายได้มันสั้นไหวนะ พอมันสั้นไหวขึ้นมา.. คุณิโดยธรรมชาติของมนุษย์ โดยธรรมชาติของสัตว์โลก เห็นไหม ความสับสน ความสับสนเพื่อความดำรงของเผ่าพันธุ์

จิตของมัน มันมีโดยธรรมชาติของมัน ! ถ้ามีโดยธรรมชาติของมันนะ พอเราวิปัสสนาขึ้นไป.. สิ่งนี้มันสั้นไหว มันสั้นไหวเพราะอะไร เพราะธรรมชาติ นี่กามราคะเป็นเรื่องของโลก นี่กามฉันทะ คือจิตมันถึงกามฉันทะ ถึงตัวจิตนะ พอเข้าไปถึงตัวจิต นี่สิ่งที่มันเป็นโอฆะมันจะเอี่ยมออกมาในหัวใจ มันจะสั้นไหวในหัวใจนะ

ผู้ที่ปฏิบัติกันมันทุกข์อย่างนี้ ! มันทุกข์เพราะเราจะฆ่ามัน ! เราจะฆ่ามัน ! เราจะพิจารณาให้กามราคะ เราจะข้ามกามโอฆะ จะทำลายสิ่งที่เป็นกามราคะ.. แต่พอเราเข้าไป

เผชิญหน้ามัน คูลี เราขุดน้ำมันดิบที่เขาขุดขึ้นมา ตัวน้ำมันดิบมันสกปรกใหม่ แล้วเราต้องการผลจากมัน เราต้องเอามันขึ้นมา แล้วเราต้องทำความสะอาดมัน

นี่ก็เหมือนกัน เราจะทำลายกามภพ กามราคะ เราจะต้องเข้าไปเผชิญหน้ากับมันนะ สิ่งที่เป็นกำลังของมัน นี่เราก็ก้ามลูกคลุกคลานแล้ว ฉะนั้นมันถึงเป็นมหาสติ มหาปัญญา ถ้าเป็นมหาสติ มหาปัญญา มันจะจับต้องสิ่งนี้ได้ มันจะแยกแยะสิ่งนี้ได้

แล้วความหลอกของแม่ทัพนะ.. ผู้ที่เป็นจิตเดิมแท้ จิตนี้เป็นจอมทัพ สิ่งที่เป็นความโลภ ความโกรธ ความหลงนี่ อสุรากับอสุรกายมันเป็นแม่ทัพนายกอง นี่เพราะจิตคนมันติดอยู่ที่นี้ การกระทำสิ่งนี้มันถึงจะต้องมีสติมีปัญญา.. มีมหาสติ มหาปัญญา แล้วใคร่ครวญแยกแยะ มันต้องฝึกฝนอย่างมาก !

ครูบาอาจารย์.. ถ้าลูกศิษย์ปฏิบัติมาระดับนี้ละ คูลีที่ครูบาอาจารย์ท่านบอก “อยู่กับใครไม่ได้เลย ! อยู่กับใครไม่ได้” ขณะที่เราปฏิบัติไปแบบหน่อแรด นี่ไปเพื่อจะค้นคว้าหาตัวเอง.. เพื่อค้นคว้าหาตัวเองเสร็จแล้วมันจะวิปัสสนาขึ้นมา เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เห็นไหม สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา.. แล้วก็ต่อขึ้นมาทีละความเป็นอุปาทาน พอละความเป็นอุปาทาน นี่จิตนี้มันราบเป็นหน้ากลอง

จิตนี้พอมันมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เราทำความสะอาดของใจเข้ามา จิตมันจะเป็นมหาสติ มหาปัญญา แล้วก็เข้าไปจับได้ พอจับได้ ใคร่ครวญได้ ความหลอกก็ละเอียดขึ้นไป ความที่ต้องการให้จิตดวงนี้..

จิตแต่ละดวงเป็นที่อยู่ของพญามาร นี่ภวาสวะตัวภพ คูลี มนุษย์เราอยู่บนโลก อยู่ในประเทศชาติ อยู่ในอำเภอ อยู่ในต่างๆ นี่เป็นถิ่นกำเนิดของเรา.. ตัวจิต เห็นไหม ตัวจิตตัวภวาสวะ ตัวภพนี้ แล้วพญามารมันครองใจนี้ อยู่ มันครองใจ ใจที่มันเวียนเกิดเวียนตาย นี่พญามารมันครองมันอยู่.. แล้วกามราคะ ปฏิฆะนี้เป็นแม่ทัพนายกอง ที่มนุษย์ สัตว์ มนุษย์ สัตว์โลกทุกอย่างมีสิ่งนี้ในหัวใจ !

เพราะมีสิ่งนี้ในหัวใจ ทุกอย่างถึงต้องตอบสนองมัน ! ถ้าการตอบสนอง.. นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเข้ามาที่นี้ สอนเข้ามาให้ประพฤติปฏิบัติ สอนเข้ามาให้

ถอดใจให้ถอนมัน สอนเข้ามาให้ทำลายมัน ถ้าสิ่งที่ทำลายมัน เห็นใหม่ มันมีมหาสติ มหาปัญญาทำลายมัน ทำลายมันต้องมีกำลังมาก ต้องต่อสู้มาก มันไม่ใช่สักแต่ว่า !

การกระทำนะ.. การวิปัสสนา การใช้ปัญญานี้มันทุกข์ยากมาก มันต้องลงทุนลงแรงมาก แล้วพอเวลาถึงที่สุดแล้วเวลาจะชำระ เห็นใหม่ นี่เวลาฆ่ากิเลสตัวเล็กๆ หลานของกิเลส ลูกของกิเลส พ่อของกิเลส.. ใ้ฉันเราต่อสู้กับพ่อของมัน

หลานของกิเลสคือ โสคาบัน นี่ลูกกิเลสมันก็สกิทาคามี ใ้ฉันพ่อกิเลสนะ แล้วเดี๋ยวจะไปเจอปู่มันอีก ! พ่อกิเลสนี้ต่อสู้ด้วยคนที่วิวุฒิกภาวะ เขามีสติมีปัญญา เห็นใหม่ นี่กามราคะที่มันจะต่อสู้กัน มันถึงต้องทำจริงๆ นะ ไม่มีสักแต่ว่า ต้องทำจริง รู้จริง เห็นจริง แล้วใช้มหาสติ มหาปัญญา

สติปัญญานี้ โสคาบันมันเป็นอย่างไ สกิทาคามีเป็นอย่างไ อนาคามีนี้เป็นอย่างไร สิ่งที่เป็นมหาสติ มหาปัญญาที่มันจะต่อสู้กับกิเลส แล้วกิเลสมันล่อลวง มันแยบยล แยกขลน..

เราผ่านงานมานะ ผ่านมางานตั้งแต่ ๒ ขั้นตอน แล้วพอมาผ่านงานนี้ ทำไมสติปัญญาเราไม่ทัน ทำไมจับพลัดจับพลูให้มันหลอกจนหัวปั่น หัวปั่นเลยนะ ! หัวปั่นก็ล้มลุกคลุกคลาน ไป แล้วก็สู้ใหม่.. สู้ใหม่.. นี่คนปฏิบัติ เห็นใหม่

เวลาหลวงตาท่านพูดว่า พระโศณะเดินจนฝ่าเท้าแตก เวลาปฏิบัติขึ้นมา ถ้าหัวใจมันสู้ มันสู้เพราะอะไร เพราะมันจะได้มันจะเสียในหัวใจ นี่ไงทำจริงๆ รู้จริง จะฝ่าเท้าแตกหรือไม่ฝ่าเท้าแตกนั้นมันเป็นเรื่องของผิวหนัง มันเป็นเรื่องของร่างกาย เพราะจิตใจ.. งานของใจ งานจากภายในที่มันสู้กันมหาศาล นี่มันทำได้ !

ฉะนั้นเวลาครูบาอาจารย์ของเราที่ปฏิบัติเขาถึงปฏิบัติเข้มข้น เข้มข้นเพราะหัวใจมันมีงาน ! เข้มข้นเพราะมีการกระทำในใจนั้น ! เพราะในใจนั้นมันกำลังต่อสู้ กำลังทำลายกันอยู่ กำลังมีการกระทำอยู่ เห็นใหม่ มันถึงจะเป็นการปฏิบัติจริงๆ รู้จริงๆ ถ้ารู้จริงๆ ถึงที่สุดทำแล้วทำเล่า ทำแล้วทำเล่า นี่มันจะครึ้นในหัวใจ.. ครึ้นในหัวใจนะ มันทำลายกัน ! ทำลายกัน อสุภะนี้ขาดออกไปจากใจ

นี่ละเอียดซ้าๆ ละเอียดเข้าไป ปล่อยวางๆ มันละเอียดซ้ามันจะเร็วขึ้น ชำนาญขึ้น คล่องตัวขึ้น พอคล่องตัวขึ้นก็ปล่อย.. ปล่อยมากขึ้นๆ ยิ่งปล่อยยิ่งละเอียดเข้าไป ละเอียดเข้าไปสู่เนื้อเดียวกันกับจิต แล้วมันไปทำลายกันที่นั่น พอทำลายกันแล้วมันครึ้นในหัวใจ พอครึ้นในหัวใจแล้วนะ มันยังมีต่อ เห็นไหม มันมีต่อ พิจารณาซ้าเข้าไป ซ้าเข้าไป นี่มันมีเศษส่วนของมัน ! มันมีสิ่งล่อลวงของมัน !

พิจารณาซ้าๆ ซ้าจนไม่มีสิ่งใดเลย.. โลกนี้ไม่มีสิ่งใดเลย ไม่มี ! ไม่มีสิ่งใดเลย ! มันจะมีได้อย่างไร เพราะตัวจิตมันฟ้องใส ตัวความรู้สึกมันเห็นคนอื่นสะอาดหมด มันเห็นความสะอาดหมดเลย เพราะลูกกิเลสก็ฆ่ามาแล้ว หลานกิเลสก็ฆ่ามาแล้ว พอมันก็ฆ่าแล้ว ใครเป็นคนฆ่า.. ก็จิตนี่เป็นคนฆ่า เพราะตัวจิตเป็นผู้ทำลาย ผลนี้มันก็คืนมาสู่จิต แล้วจิตมันทำความสะอาดแล้วมันอยู่ไหนล่ะ นี่ไง ! นี่ไง ว่าง... ว่างๆ

ขนาดที่ว่ามันสว่างขนาดไหน ว่างขนาดไหน นั่นล่ะคืออวิชชา นั่นล่ะคือตัวภาวสวะ นี่ปฏิบัติสธจิต !

“จิตเดิมแท้ที่ฟ้องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส”

เพราะจิตฟ้องใส เพราะปฏิบัติสธจิต มันถึงเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เกิดในวิภวภูมิต.. เพราะตัวจิตนี้เป็นตัวเกิด แต่เป็นพระอนาคามีนี้มันไม่เกิดในกามภพแล้ว แต่ถ้าไม่ได้ปฏิบัติมา ไม่รู้ไม่เห็นมา.. ก็นี่ไง ! ไส้ที่เกิดๆ ก็ไส้มึงนี่ไง ก็ไส้สิ่งนี้ไงที่พาเกิด

แต่ในขณะที่เราปฏิบัติของเรามา มันมีการกระทำ มันไม่ใช่สักแต่ว่า เพราะสักแต่ว่าไม่รู้อะไรเลย.. แต่ที่นี่เพราะมันมีการกระทำจริงรู้จริง พอรู้จริงขึ้นมา มันเห็นจริงนี้ มันถึงซึ่งใจมาก ! ซึ่งใจมากเพราะอะไร เพราะเราทำ

จิตของเราเอง.. ความรู้สึกของเราเอง.. ธรรมะปริยัตินี้มันอยู่ในพระไตรปิฎก ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นทฤษฎีที่ชี้เข้ามาที่ใจ แล้วเราปฏิบัติขึ้นมา นี่เราทำจริงรู้จริงขึ้นมา จนเห็นจริงขึ้นมา จนปฏิบัติจริงขึ้นมา นี่มันซาบซึ้งในใจ

แล้วทำความจริงอย่างนี้.. ความจริงอย่างนี้มันสักแต่ว่าที่ไหน ทำจริงๆ ! ล้มลุกคลุกคลานมา นี่จะเป็นจะตายต่อสู้อาณาเขตนี้ แล้วสิ่งใดจะเข้าไปสู่ตัวจิตนี้ ถ้าเข้าไปถึงตัวจิตนี้.. นี้อรหัตตมรรค ! ละเอียดลึกซึ่งมาก !

สิ่งใดก็แล้วแต่.. นี่เจ้าหน้าที่ ผู้ที่มีหน้าที่ทางกฎหมาย ใครทำความผิดเขาต้องจับไปเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคมนั้น แล้วตัวเจ้าหน้าที่เป็นผู้สะอาดบริสุทธิ์ ตัวเจ้าหน้าที่ไม่มีสิ่งใดเลย แต่ตัวเจ้าหน้าที่นั่นละคือจิตเดิมแท้ คือสิ่งที่รักษาสังคม สิ่งที่รักษาจิตนี้ แล้วเจ้าหน้าที่จะตัดสินใจว่าเราผิดอะไร เราไม่ได้ทำอะไรผิดเลย เราจะผิดได้อย่างไร

ผิด ! ผิดเพราะมีเราไง ! ผิดเพราะมีนี่แหละ ถ้าผิดเพราะมี แล้วผิดเพราะมีนี่เราทำอะไรผิด ไม่มีอะไรผิดแล้วมันมีได้อย่างไรละ.. นี่จิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้ที่มันสะอาดบริสุทธิ์ มันสะอาดบริสุทธิ์เพราะเดิมแท้มันใสสว่าง ใสสว่างมันไม่ผิด มันไม่มีสิ่งใดเลย นั่นละคือความผิดอันละเอียด

นี่นโยบาย นี่จอมทัพ.. แม่ทัพคือความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วตัวจอมทัพละ ตัวสิ่งที่เป็นไปละ นี่ถ้ามันมีสติปัญญาของมัน โดยความ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ของมัน มันจะย้อนกลับเข้ามาได้.. ย้อนกลับเข้ามาได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ตรัสรู้ธรรมโดยชอบ แล้ววางธรรมและวินัยไว้ ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ยมันทำได้จริง แต่วิธีทำเนี่ยมันทำอย่างไร.. ถ้าคนจริง รู้จริง เห็นจริง มันจะรู้ รู้เพราะอะไร เพราะมันมีการกระทำมันถึงรู้

เพราะมีการกระทำมา ไม่ใช่สักแต่ว่า ! ถ้าสักแต่ว่าไม่รู้ แต่ถ้าทำจริงนี่รู้.. รู้ว่าทำอย่างไร ! ย้อนกลับมาอย่างไร ! แล้วจับตัวจิตอย่างไร ! แล้วมันพลิกคว่ำอย่างไร ตัวจิตนี้ทำลายอย่างไร เจ้าหน้าที่ทำลายตัวเอง เจ้าหน้าที่ฆ่าตัวตายมีที่ไหน

ไม่มีใครฆ่าตัวตายหรอก.. มันจะยึดครองประเทศ มันจะไปทำลายตัวเองที่ไหน ไม่มีหรอก ! ทางโลกไม่มีทำลายตัวเอง แต่ทางธรรม ทางที่มันต้องทำจริงๆ นี่มันทำลาย

ตัวเอง พอทำลายตัวเองถึงที่สุดจบสิ้นขบวนการของมัน เห็นใหม่ นี่รู้จริง เห็นจริง ตามความเป็นจริง.. แล้วมันถึงเป็นสักแต่ว่าไง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนโมฆราช “โมฆราช.. เธอจงมองดูโลกนี้เป็นความว่าง” เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ฆ่า ได้ทำลายอวิชชาในหัวใจ “ไ้มารที่มันอาศัยภพอยู่นี้ทำลายหมด ไ้ตัวภพที่มารอยู่ก็ทำลายแล้ว

“โมฆราช.. เธอจงดูโลกนี้เป็นความว่าง แล้วกลับมาถอนอรรถานุกิฎฐิ ตัวภพ ตัวที่ดูเขา”

นี่ไงไ้ตัวที่ว่าเนี่ยสักแต่ว่าๆ มันสักแต่ว่าเพราะว่ามันเป็นธรรมชาติ มันเป็นสังขธรรมแล้ว.. โลกก็คือโลกใจ นี่น้ำกลิ้งบนในบัวไง มันเลยเป็นสักแต่ว่าไง

คำว่าสักแต่ว่า.. นี่มันเป็นสักแต่ว่าเพราะมันเป็นอย่างนั้น เราไม่ยุ่งเกี่ยวกับเขา แต่ถ้าเป็นโลก สักแต่ว่านี่เพราะใจมันไม่มีอยู่แล้ว คำว่าสักแต่ว่าของกิเลสมันไม่มี เพียงแต่ว่ามันเป็นการกดไว้เฉยๆ ไม่มีหรอก มันเป็นไปไม่ได้

แต่ถ้าเป็นธรรมชาติ ...มี ! มันสักแต่ว่าจริงๆ แต่สักแต่ว่ามันต้องมีการกระทำ รู้จริงเห็นจริง มันถึงเป็นสักแต่ว่า เราเป็นสักแต่ว่าก่อนนะ มันสักแต่ว่าเลยไม่รู้.. แต่ถ้าทำจริงเห็นจริงนะ ทำจริงๆ รู้จริงๆ ถึงที่สุดแล้วใจดวงนี้ประเสริฐ ประเสริฐเพราะมีการประพฤติปฏิบัติ ประเสริฐเพราะเราลงครูบาอาจารย์ ประเสริฐเพราะเราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว เราปฏิบัติมาเพื่อบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ผลงานนั้น ความรู้นั้น การปฏิบัตินั้น จะเป็นผลงานของจิตดวงนั้น ผลงานของเรา ผลงานของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ

เราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อุปัฏฐากหัวใจของเราคืออุปัฏฐากของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราก็จะเชื่อฟัง.. ลงในธรรม เห็นใหม่ ฉะนั้นครูบาอาจารย์ของเราจะกราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ด้วยหัวใจ

เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เราเกิดมาในพุทธศาสนา เราเป็นผู้ที่หวัง มีความมุ่งมั่น มีการประพฤติปฏิบัติ เราเป็นชาวพุทธโดยเนื้อแท้ เราไม่ใช่เป็นชาวพุทธโดยกิริยา ชาวพุทธโดยคำพูด ชาวพุทธโดยปาก ทำงานด้วยปากไม่ได้ทำงานด้วยใจ ไม่ได้ทำงานด้วยมรรคญาณ เขาจะไม่ได้ลิ้มรสของธรรม

เราปฏิบัติกันจริง รู้จริง ทุกข์ยากมาก การปฏิบัตินี้ทุกข์ยากมาก.. งานทางโลกยังทุกข์ยาก แล้วงานในการปฏิบัติเป็นงานนามธรรม จะฆ่ากิเลสที่มันเป็นแก่นกิเลสในหัวใจ มันยิ่งทุกข์ยากมาก แต่ทุกข์ยากเพื่อคุณงามความดีของเรา ทุกข์ยากเพื่อพ้นจากการเกิดและการตาย ทุกข์ยากเพราะให้ใจเราพ้นจากกิเลส เอวัง